

KAYSERİ'DE DÖRT MEZAR ANITI

Mahmut AKOK

Döner Kümbet, Sırçalı Kümbet, Cafer Ali Kümbeti ve Emir Ali Türbeleri.

Bu yazılarımızda bahse konu olan dört mezar anıtı da 13. yüzyılın mimarî sanatına dahil tarihî eserlerden olup, şimdiye kadar yayınladığımız¹. Kayserideki bu çağ eserlerinin, yayın programı dizisinin sonuncusunu teşkil etmektedir.

O yazılarımızda, Mimarî Külliye için de bulunan Türbe kuruluşlarını gözden geçirmiştik. Bu defa ise, hem mimarî ve hemde Anıt Mezar oluşlarıyla gerekli inceleme yaparak konuyu açıklamak düşüncesindeyiz.

İslâm inancının Mezar Kültüne giren bu çeşit Anıt yapıların gereği gibi anlaşılabilmesi için, Anadolumuzun geçmişine de gözatmak (kısada olsa) faydalı olacaktır.

Bilhassa Türk-İslâm çağında, mimarî gelişim bakımından Türbe ve Anıt Mezar o derece geliştirilmiştir ki, bu topraklarda bu tip yapıların Klâsik oluşlarıyla, olgunlaşmaları anlamı, ancak geçmişimizin rehberliği ile kavranabilecektir.

Anadolumuzun geçmişinin Maddî Kültürü inceleyicileri tarafından, öntarih = Prehistorya ve Tarih çağları içinde mutalâa edilmektedir.

¹ — M. Akok; Kayseri'de Hunad Mimarî Külliyesi. Türk Arkeoloji Dergisi, Sayı : XVI-1-1-1967 sahife : 5-12.

Kayseri'de Gevher Nesibe Sultan Darüşşifası ve Sahabiye medreseleri, Türk Arkeoloji Dergisi Sayı : XVII-1-1968, Sayfa : 133-142.

Kayseri'de Tuzhisarı Sultanhanı, Köşk Medrese ve Alaca Mescit diye tanınan Üç Selçuklu Mimarî eserin rölevesi; Türk Arkeoloji Dergisi Sayı : XVII-2-1969.

Son zamanların Anadolu Arkeolojisi üzerinde çalışanlar ön tarih içinde de ölü gömme adetlerini geniş ölçüde incelemişlerdir².

Bu çağda Toplu Aile Mezarlıkları varsa da toplu aile mezarları pek görülmezler. Bütün bunlar yeraltı gömüleri şeklinde olup, dıştan belirli bir mimarî şekillerinin olduğunu, bu güne dek yapılan araştırmalar meydana çıkarmış değildirlere.

Öntarih mezarları Tabi toprağa kazılmış müsait çukurlar şeklinde olup, etrafları taş duvar sıralarıyla çevrilmişlerdir. Üst örtülerinde ağaç kullanıldığı ve belirsiz şekilde topraklarla örtüldüğü anlaşılmaktadır.

Bazı sade mezarlar da gömüyü, ağızları geniş küpler içinde mezarladıkları görülmüştür.

Toplu mezarlar arasında taş, kerpiç ve ağaç malzeme ile kurulmuş üst tesislerin buldukları da sezilmektedir.

Öntarih çağının iskân durumu elverişli geniş yerlerde olduğundan, mezarların da iskân sahaları içinde veya bir kenarında kurulduğu görülmüştür.

² — Prof. Tahsin Özgüç, Öntarihte Anadolu'da ölü gömme âdetleri. Ankara 1948. T. T. Kurumu Yayını, VII. Seri No : 17.

Prof. Remzi Oğuz Arık, Alacahöyük Hafriyatı 1935 teki çalışma ve keşiflerine ait ilk rapor. Ankara-1937 (Büyük Mezarlar, Sayfa : 51-98).

Dr. Hâmit Zübeyir Koşay, Alacahöyük hafriyatı, 1936 daki çalışmalara ait rapor. (Üçüncü Kültür Katı Mezarları Sahife : 75-85).

Dr. Hâmit Zübeyir Koşay, Alacahöyük Kazısı. Ankara-1937-1939 daki çalışmalar ve keşiflere ait ilk rapor Sahife : 53-74.

Prof. Tahsin Özgüç, ve M. Akok, Horoztepe Eski Tunç Devri Mezarlığı ve İskân yeri T. T. Kurumu, Seri V, No = 18-1958 Ankara.

Bu çağa ait olup orta Anadolu'da Alacahöyükte bulunan hükümdar mezarları, bir hazine mahiyetinde değerli eserler ve eşya da birlikte bulundurdıklarından bunların muhafazaları bakımından da iskan yerinin seçilmiş olacağı da hatıra gelebilir.

Bu mezarlar (MÖ. 2000, 2500) yıllarına ait olup, iç kuruluşları ile bir mimarî tanzime işaret ederler. Burada kurulmuş ondört mezarın meyilli bir arazide ve setler şeklinde bulunuşlarıyla da bir dış mimarî tanzime tabi oldukları anlaşılmaktadır.

Tarihî çağlar içinde Anadolumuzun adları belirli milletlerin idaresi ve kültür tesiri altında görmekteyiz. Tarihi çağların başında Hititleri Anadolu'da buluyoruz.

Anadoludaki arkeolojik araştırmalar esnasında, Hititlerin geniş ölçüde mezar kültürünü gereği kadar aydınlatacak mezar buluntularına rastlanmış değildir. Basit gömüler şeklinde bazı Mezarlıklara, Bo-Boğazköy, Kültepe, Gordion kazılarında rastlanılmıştır.³ Bunlar sandık mezar dediğimiz dört tarafı taş duvarlarla çevrili ve üstleri yassı taşlarla örtülü mezar tesisleridir. Bazıların, ikinci bir defa gömü yapılmak için, taş kapaklı giriş yerleri vardır.

Bir kısım gömüler de, bu çağda, ağızları geniş ve boyları uzun küpler içinde yapılmaktadır.

Şimdiye kadar rastlanan mezarlıkların büyük bir kısmı, şehirler dışındaki yerlerde buldukları halde, Kültepe korumunda bulunan mezarların bir kısmı imakamet odaları tabanları altında ele geçmişlerdir.

Bu durumlarıyla Karum mezarlarının buldukları odaların bir Türbe bir veya

yatır evi gibi kullanılmış olması ihtimali hatıra gelmektedir.

Anadolumuzun doğusunda, Hititleri takip eden çağda Urartuları görmekteyiz. Bunlarında kendi hakimiyet bölgelerinde yapılan arkeolojik kazılarla meydana çıkarılmış, soylu ve hükümdar kişilerin mezarlarına rastlanmıştır.

Erzincan'ın Altıntepesi kazıları, bunların çeşitli plan veren mimarî örneklerinin bize tanıtmıştır.⁴

Geniş tahribe uğramadan ele geçenlere göre bu mezarlar genellikle aile mezarları şeklindedir. Bir ve iki odalı olarak yer altı tesisleri şeklinde görülmüşlerdir.

Bu mezarların üst kısımlarında altar ve dikili taş mahiyetinde şahidelerin bulunduğu da görülmüşse de başka çeşit üst tesislere kesinlikle rastlanılmamıştır.

Urartularda, kayalara oyulmuş mezar anıtları da vardır.

Anadolumuzda M. Ö. 800 yıllarında deniz kavimleri hakimiyetini görmekteyiz. Bilhassa Ortaanadoluda yaygın bir şekilde yerleşmiş Firigler bulunmaktadır.

Bunlarla birlikte Anadoluya yeni bir mezar (Anıtmezar) tipi olan Tümülüsler de gelmiş ve yerleşik bir hal almıştır.

Tümülüsler bir çeşit topraktan yığılmış Ehamlar gibidir. Hem iç ve dış mimarî kuruluşları vardır. Anadolumuz tarihinde ilk defa görülen Anıtmezarları işte bu tümülüslerdir.

Tümülüslerin içlerinde ağaç malzeme ile yapılmış odalar bulunduğu gibi, bu odalar çevresinde basit taş duvarlar ve moloz taş örtüler de görülmüştür.

İçlerinde saygı değer kişilerin ölümlerine sunulmuş kıymetli eşyaların bulundurulduğu bu odalara ilkçağlarda, ekseriyetle bir daha girilmemesi için, tamamen ve emniyetle kapatılmaktadırlar.

Bu tümülüslerin bir kısmının iç odaları ve gömü yerleri de sade bir çeşit ağaç sandık şeklindedir.⁵

³ Prof. Tahsin Özgüç, Kültepe Koniş Asur Ticaret kolonilerinin merkezinde yapılan yeni araştırmalar. Ankara 1959 (Hitit Çağı Mezarları için) (Levha : XXV, XXVI).

Prof. Tahsin Özgüç, ve Prof. N. Özgüç, Kültepe Kazısı raporu Ankara 1949. (Karumda ölü gömme âdetleri. Sahife : 28-32).

Dr. Prof. Tahsin Özgüç, Kültepe kazısı raporu Ankara-1948 (Karumda gömme âdetleri, Sahife : 51-59).

Ankara Arkeoloji Müzesi : Gordion Rehberi Ankara-1966 (Sahife : 11-14).

⁴ Prof. Tahsin Özgüç Altıntepe Kazısı II. Mezarlar Depo binası ve fildişi eserleri T. T. Kurumu V. Seri No. 27. Ankara-1969.

⁵ Prof. Tahsin Özgüç ve M. Akok, Anıtkabir

En eski tümülüslerde bir daha içlerine girilmemek üzere, iç oda ve sandıkların etrafı (Balas) iri çakıl (kırmataş) ve orta büyükte taşlarla örtülerek üzerleride, büyüklükleri çeşitli tepelikler şeklinde topraklarla örtülürler.

Tümülüs mezar anıtı yapım ve kullanım modası Anadolumuzda Helebistik çağı için de devam ettiği gibi, Romalı Hakimiyeti çağının başlangıcında da sürdürülmüştür.

Bu çağlarda ve bilhassa diğer deniz kavimlerinde iç kuruluşları kargir, kesmetaş odalı olan tümülüsler görünüşlerdir⁶.

Hellenistik çağı içinde devam eden, tümülüslerin iç kısımlarında yalnız bir topraktan Sarkofoj ile ölüyü gömmekle yetinilmiştir⁷.

Anıt mezar olarak tümülüslerin dış kuruluşlarına önem verildiği bir gerçektir. Bu tümülüsler ayrıca gösterişleri olan yol kenarlarındaki hâkim tepeler üzerine kurularak abidevi anlamları kuvvetlendirilmişlerdir.

Firiglerin bir muayyen çağında kayaların yüzlerini işleyerek ve içleri oyularak mezar anıtlarının yapılmış olduğu da kabul edilmektedir.

Orta ve Doğu Anadolu'nun kayalar yüzlerine işlenmiş ve içlerine yerleştirilmiş mezar ananesi, bu çağlardan başlayıp Romalı çağı ile Hristiyanlık çağı içinde de yürütülmüştür.

Anadolumuzun muayyen bölgesinde kaya fasatları yaratan mezar anıtları kurulduğu gibi Büyük çapta aile mezarları vücuda getirilmiştir.

Romalı çağı için de Anadolumuzda monumantal kuruluşta mezar anıtları yapılmıştır.

alanında yapılan Tümülüs kazıları T. T. Kurumu Belleten Cilt : XI, Sayfa : 41, -1947 Sayfa : 57-85.

⁶ Prof. Arif Müfit Mansel, Trakya Kırklareli Kubbeli mezarları ve sahte kubbeli ve kemer problemi T. T. Kurumu 1943-Ankara.

M. Akok, Samsun ili Havza ilçesinin Lerdüğe köyünde bulunan Tümülüsler, Belleten Cilt : XII, Sayı 48, Sayfa : 835-854.

⁷ Raci Temizer, Kalınkaya Tümülüsü Kazısı, T. T. Kurumu Belleten, C. XIII, Sayı. 52. S. 795-806 -1949.

Bilhassa Hristiyanlık mezar anıtı yapımı bakımından, kurduğu eserlerle tarihi örneklerden oldukça ayrılmaktadır. Geniş mezarlıklarda Hipojeler kurmak ve kilise binaları harimine tesis ettiği şapeller yakınına mezarlar yerleştirmek, kapalı vadilerde Nekrapoller tesis etmek sureti ile monomental mezar ananesini kaldırmış gibidir. İşte bu nedenedir ki, orta Anadolumuzun muayyen ve müsait bir bölgesi olan, Niğde, Nevşehir illeri içinde yeraltı şehri diye tanınmış, yeraltı nekropollerini meydana getirilmiştir.

Kayalara yerleştirilmiş mezarların bir dış ve iç kuruluşları vardır. Anıtsal Romalı çağı mezar yapılarıyla Hristiyanlık çağı Hipojelerinin bir alt ve üst mekanları vardır.

İşte Türk ve İslâm çağı içinde, Anıt mezar tesisi kuran Selçuklu Anadolusunda, bu mimarî ananenin nerelerdeki hangi tesislerden ilham aldığını ayrıca açıkladığı bu yerde fazla bulmaktayız.

Yapıcılık kültürü tarihte köklerini bulan bir unsurdur, mimarî stillerin yeni görüş ve düşüncelerle icra edilmeleri de gayetle tabii bir oluşturdur.

Buna göre Anadolu Selçukluları Anıt mezar yapımında yerli yapıcılıktan faydalandıkları gibi taşıdıkları stil özelliklerini de bu yeni yerin yapıcılık az çokta, mimarî anlayışıyla kaynaştırmışlardır.

Şüphe yok ki, Türk İslam çağı için ilk Türbe Mimarisi gelişmeleri ilk Selçuklu İmparatorluğu toprakları olan İran ve Orta Asya ülkelerinde olmuştur. Anadolu'ya taşınan stillerle buradaki eski yapıcılığın kaynaştırılması her iki ülkenin eserlerinin kıyaslanmasıyla kolayca anlaşılabilir.

Bizim bu yazılarımızla açıklayacağımız dört Anıt mezarın mimarî varlığı, tamamen Anadolu'nun malı haline gelmiş eserlerdendirler.

Bu dört türbe bu güne kadar Kayseride külliyeler içinde bulunanlardan ayrı durumdadırlar. Çünkü bunlar, şehrin iskân sahası dışında mezarlıklar içinde veya bir hamgâhın haziresinde yer almışlardır.

İslam adet ve inancına uygun bir ölü gömme tesisi olan Türbe yapma ananesini

kavrayabilmek için, İslamlık içinde mu-
teber olan ölü gömme adetlerine kısaca
da olsa değinme lüzumunu duymaktayız.
Şöyle ki:

Anadolumuzda Türk İslâm yaşantı kül-
türü arasında yapı itibariyle çeşitli mezar
kurma ve teis etme şekilleri vardır.

1 – Sade Gömü: Tabii arz üzerinde
yönü belirli muayyen ölçüde boy, genişlik
ve derinlikte bir çukur kazılarak belirli
durumda ölü içine konur. Çukurun bir
kenarı ve tabanında boşluk kalmak sure-
tiyle bir kısmına kalınca ağaç ve tahtalar
dizilir, kapatılır. Daha üstüne de toprak
ile örtülür. Bu çukurun üst kısmı arz
seviyesinden bir miktar yüksek bırakılmak
üzere mezara bir şekil verilir. Dar yönler-
den iki başa ağaç veya taşlar dikmek
suretiyle mezarlar belirli hale konulur.

2 – Sandık mezar şekli: Muntazam kazı-
lamayan topraklarda kenarları tutmak üze-
re, çukur kenarlarına kerpiç ve taşlardan
örmek suretiyle sandık mezar kurulur bu-
nun içine sade toprak mezarda olduğu gibi
ölü konularak üzeri ağaç tahta veya yassı
geniş taşlarla kapatılır ve toprakla örtülür.

Bu tip mezarlarda üst kısmındaki yük-
sek toprağı tutmak için, kenarlarına iri
taşların dizildiği veya duvarların örüldü-
ğünde görülmektedir.

Bazı ormanlık mıntikalarda üst top-
rağın kenarlarını tutmak için kalın ve
geniş ağaçtan çatıklı kasaların konulduğu
görölmüştür.

Bu tip mezarlarda, baş ve ayak uçla-
rına taşdan veya tahtadan şahidelerinde
konulduğu görölmüştür.

– Sandukalı Mezarlar: Şehir içi ve
hazire mezarlarında, çukurların kâğırdıvarlı
ve üstleri taş sandukalı, baş ve ayak
kısımlarında muntazam taştan yazılı ve
süslü şahideli bir mezar örneği de son
zamanlara kadar devamı olan bir tiptir.

4 – Etrafı açık Türbeler: Dış yapıları
itibarıyla değerli sandukalı mezarları hava
tesirlerine karşı korunmak amacıyla üst
kısımlara bir takım gölgelik mahiyetinde
örtüler yapmak lüzumu üzerine, dış tesir-
lere karşı çatı örtüsü olan etrafı açık türbe
yapımı gelenek haline gelmiştir.

Bu biçim türbelerin ağaçtan, taştan ve
kâğırden örnekleri vardır.

5 – Kapalı mekân içine yapılan gömü-
ler: Özel olarak yapılan Türbe binası
daima bir anıt mezar hüviyeti taşımaktadır.
Buralarda, saygı değer kişiler tekbaşlarına
ve aileleriyle birlikte gömülürler. Mimarî
külliyeler arasında kapalı türbe binaları da
vardır.

Türbe binaları ekseriyetle iki katlı olup,
alt katları yarı toprak içinde mezarları
taşıyan Lahit odalarıdır. Üst katları ise,
içlerinde mihrapları da bulunan Mescit
veya sanduka odalarıdır. Bu suretle Tür-
beler daimi surette yaşayanlarda münasebet
kurlarlar.

Bu Türbelerin Lahit odalarında yere
gömülmüş halde mezarları olduğu gibi,
muntazam Sarkufajlar = tabutlar içinde
bir kenara bırakılmış ölümler de bulunmak-
tadır.

Bir muayyen çağda bu çeşit serbest
bırakılan ölümlerin tahnit edildiği (mumya-
landığı) da görölmüştür.

6 – Toplu Gömüler: Büyük ve nüfus
kalabalığı olan şehirlerin geniş mezarlık-
larında ve ikametgâhların Hazirelerinde
arka arkaya aynı yere gömü yapmak
istegiyle bu yerlerde lahitlikler kurulmuştur.

Buralar müsait araziye istekten önce
hasırlanmış yer altı mezar tesisleridir.
Genişçe tutulan bu lahitlerde sıkı bir
şekilde gömü yapmak imkânı sağlanmışır.

Son zamanlarda Doğu Anadolu'da
(Ahlat'ta) bir mezarlık içinde yapılan ar-
keolojik kazıda Akıt denilen ve toplu
gömülere yarayan yeraltı mezar tesisleri
bulunmuştur¹⁰.

Yukarıda altı madde içinde özetlediği-
miz gömü şeklinin bir Hiyeraşik sisteme

⁹ — Prof. Ekrem Akurgal, Phrygische Kunst
Ankara-1955-Arkeoloji Enstitüsü No = 95-5.

¹⁰ — Hikmet Gürçay, ve M. Akok, Yeraltı
şehirlerinde bir inceleme ve Yişelhisar ilçesinin So-
ğanlıdere Köyünde bulunan kaya anıtları. Türk
Arkeoloji Dergisi Sayı : XIV-1-1-1965 Sayfa : 36-41
Budde, Ludwig : Göreme Höhlen kirchen in Kapa-
dokien (c) 1958.

Thierr, Znicole Et Michel; Nouvelles, Eqlises
de Cappadoc, Paris 1963.

tabi olarak tesis edildikleri veya kullanıldıkları zan olunmaktadır.

Selçuk çağında idârî lider olan, sultanlar, emirler ve onların yakınları ile dîni lider olan şeyhler, veliler ve onların yakınları, kapalı mekân türbelerde gömüldükleri görülmektedir.

Daha sonraları sultanların vezirlerin ve gazi Erenlerin de bu gibi yerlerde gömüldükleri anlaşılmaktadır.

Beylik çağında bu hiyerarşi aynen yürütülmüş ise de Osmanlı çağında Anadolu ve Rumelinde zengin ve varlıklı aile şahıslarının da kapalı Türbeler içine gömüldüğü görülmüştür. Şehirlerde genel mezarlıklara yapılacak gömülerin icrası için kabul edilmiş ayrı Bir seremoni olmakla beraber Şehirler içi külliye ve ikametgâh hazirelerine gömüler daima müsaade ile olmaktadır.

Yukarıda yaptığımız (gömüler için) açıklamalarımızdan sonra bizim aşağıda mimarî durum ve yapı şekillerini bildireceğimiz mezar anıtlarının kuruluşundaki anlam daha kolay kavranabilecektir.

KAYSERİ'DE DÖNER KÜMBET

Plân Durumu ve Kuruluşu:

Kayseri'de (M. 1276-79) (H. 676) yıllarında Prenses Şah Cihan adına yapılmış olan bu Türbe benzerleri arasında kendine has yapı özellikleriyle dikkati üzerine çekmiş her, Sanat ve Tarih inceleyicisi bu eseri telifatı arasına almıştır.¹¹

Plân kuruluşu itibarile kare bir gövde ile yerine oturtulan Türbe, dört köşede iki dilimli kırma şevlerle 12 köşeli bir üst bedene kaidelik eder. Alt kaide içinde kare planlı bir lahit odası yer almaktadır.

12 köşeli ve yüzlü üst şakûli gövde kısmı ile alt kitleyi birbirine mugarnaslı

bir silme bağlar. Dıştan köşeli ve düz dilimli olan gövde duvarları iç plân tertibinde yuvarlaktır.

Zemin kat demek olan sanduka odasına (mescit odası) kuzey yönünden iki koşarlı asma merdivenle çıkılır.

Mescit odasına girişi sağlayan kapı iki tarafı mihrabiyeli derince bir iniş halindedir. Mescit odasının doğu ve batısında iki penceresi ve güneyinde de mihrap inişi bulunur.

Döner Kümbetin Mimarî Sital ve yapı özeliği:

Kayserideki Şah Cihan Hatun Türbesi bu çağda Anadolumuzda yapı kuruluşları bakımından klâsik kalıplara girmiş bir mimarî tipin tam karakterli bir örneğidir. Mimarî sitil ve Bezeme yönünden prensesin mezar anıtı anlamına gelecek Özelikleri taşımaktadır. İç mekanın sade ve sükunetli ifadesine göre dış yüzü çok süslü olmakla sanat tarihçilerince önemle üzerinde durulan bir eser halindedir.

Dış yüzün kabartma geometrik süsleri arasında efsanevi yaratıkların kabartma tasvirleri de yer alır. Bilahassa bu tasvirler giriş kapısı çevresinde bulunmaktadır. (Resim: 1, 2).

Alt kısmında olan dört köşe planlı ve sade yapılı kaide köşelerde ikişer şev dilimli 12 köşeli bir kaide şekline girip üst kenarında ince yapıda ve üç sıralı konsol vari kurulmuş muğarnas silmesi, üst gördenin oturacağı tabliyeyi meydana getirir.

Şakûli gövde 12 köşeli bir çokgen şeklindedir. Köşe eklerinde yan yan iki yuvarlak kesitli sütünceler, üst başlarda sivri kemerler hasıl ederek çokgen yüzleri zarif bir dekor ile tamlarlar. Bu kemerlerin üst kaşlarında ayrıca ve onlara paralel durumda silmelerde bulunmaktadır.

Köşelerdeki sutuncelerin, alt kısmında, kırma köşeli taş lokmalara oturtulduğu görülür.

Yüzlerdeki kemerlerden sonraki gövde, yuvarlak hale geçip silindir şeklinde üst kısmını tamamlar. Bu kısmın saçak altında baş sıralı itinalı işlenmiş bir mugarnaslı konsol şeriti, alt gövdeyi üst koni külaha bağlar.

¹¹ A. Gabriel, Monuments Turcs 1. Lev. XX. S. 78 v.d.

Semra Ögel, Anadolu Selçuklarının Taş Tezyinatı T. T. Kurumu Seri : Sa. 6 Sayfa : 70.

Halil Edhem Bey : Kayseriye şehri mebanî'i İslâmiye ve Kitabeleri 1334. S. 106-107.

Prof. Suut Kemal Yetkin, İslâm Mimarisi Ankara-1959 s. 202-204.

Üst sıra mugarnasıyla alt sıra kemer sivripleri arasındaki çember yüzeyde biri geometrik, öteki Rumili motiflerle tertipli iki sıra süs kuşağı türbenin dış zinetini arttırdılar.

Mescit odasına girişi temin eden kapı tesisi Türbe yüzlerinin bu parçasında başlı başına monumantal bir ifade yaratmaktadır. (Resim. 3).

Giriş kapısı üst kısmı basık kemerlidir. Giriş nişi, iki tarafındaki mihrabiyeli küçük nişler halinde planlanmıştır. Nişlerin üst başları mugarnalı yarım kubbeler halindedirler. Giriş nişinin çerçevesini teşkil eden sivri kemerin özenlerinde, mugarnalı başlıklar ve köşelerde de yarım yuvarlak sütunçeler yer alır.

Cümle kapısı panosu yüzünün üst kısmı alınlığında, kabarma efsanevi yaratıklar ve süslü bir çerçeve içinde de Şahcihan Hatun'un türbesi yapılış tarihine işaret eden yazıt yer alır.

Cümle kapısının iki tarafındaki şaküli dıvar panoları da itinalı bir süsleme ile tertiplidirler. (Resim: 1-3). Bu kısımlarda da kabartma efsanevi yaratık tasvirleri bulunduğu gibi ayrıca palmet buketleri de yer almaktadır.

Dış yüzlerdeki pencerelerin yer aldığı panolarda, hesaplı ve itinalı bir mimarî tanzim üzerinde olup, kuruluşteki incelikleriyle olgun bir sanat eserine işaret ederler. (Resim: 4).

Pencere nişlerinin köşelerinde yuvarlak plânlı sütunçeler, üst başlarında mugarnalı yarım kubbelerle blok taşlara oyulmuş sivri kemerler ve kenarları geometrik geçmelerle süslü çerçeveler bu kısımların olgun ve üstün tanzimine tanıklık ederler.

Türbenin 12 dilimli kemer içi yüzlerinin yuvarlak silmelere kadar çeşitli geometrik tertipli Bezemelerle uygulanması hesap edilmiş ise de ya kaplama taşının elverişsizliği veya zaman yetersizliği dolayısıyla bu kısımların işlenmesiyle konu geçştirilmiştir. (Bakınız, Resim: 2, 4).

Şahcihan Hatun türbesinin dış görünüşünü tamamlayan külah örtüsü, koni biçimlidir. Bu külah saçak hattında bir damlalık yaparak alt gövdeye bağlanır. Külah yü-

zeyinde yarım yuvarlak kesitli kabarma silmelerle (çitavarî) saçak kenarında üst başları kemer biçimli metoplar ve aralarında gönder vari, başları alemli kabartma süsler bulunur.

Bunlar külah örtüsünü düzlükten kurtarırlar.

Döner Kümbetin Mescit odasının içten şaküli duvarları ve kubbesi ve sade yapıdadır.

Mihrap nişi çok köşeli olup, iki köşesinde yarım yuvarlak plânlı sütünceleri bulunur. Kubbesi de taşta oyulmuş mugarnalıdır. (Resim: 6,6) Kenarında geometrik süslü genişçe bir çerçevesi bulunmaktadır. İç kısımdaki pencereler, basık kemerli ve sade yapıda tesislerdir. Şaküli silindir duvar ile kubbe kasnağı arası sade yapıda bir silme görülür.

Kubbe iç kısmı taş örgüsü, kilit taşında son bulan bir sipiral örgü halindedir. (Resim: 7-8) Döner kümbet Anıtı baştan başa yonutaşıyla yapılmış ve her haliyle de çağının klâsik biçimini almış yapıları karakterindedir. Eserin işçiliğinde Kayseri Bölgesinin bir özelliği olan üstün taş işleme ustalığı göze çarpar.

Döner Kümbetin Rölöve Sırasındaki durumu ve Restorasyonu:

Kayseri şehrinde, şehir merkezi ile Talas arasındaki yolun açılması sırasında bu değerli anıtta göz önüne çıkmış ve etrafını saran parazit yapılar kaldırıldığında eserin harap ve perişan durumu bütün açıklığıyla görülmüştür.

Birinci planda Millî Eğitim Bakanlığının Müzeler idaresi esere sahip çıktı ve muhafaza altına aldı. İkinci planda, Vakıflar Genel Müdürlüğü Onarım ve Restorasyon programına alarak imdadına koştu.

Binanın dış tarafındaki yapı artıkları kaldırıldı. Kaide kısmında, bozuk ve çürük yerler yenilendi. Giriş yüzünün asma merdivenleri, bu yazıların müellifine projelendirilerek tamamlandı. Dış gövdenin şaküli dıvarları arasında bulunan çürümüş taşlar değiştirildi, İç kısımdaki zemin döşemesi tamam ve yeniden yapıldı.

Dam örtüsü olan külahın da otları temizlenerek taş araları derzlendi. Bu suretle eser yeni baştan hayata kavuşturuldu. Şimdi Talas Caddesi kenarında ve temiz bir yeşil alan ortasında tarih ve sanat meraklılarının gözleri önünde bir anıt olarak durmaktadır.

Halkımızın bu esere Döner Kümbet demesinin nedeni, bu eserin çok köşeli ve yuvarlak yüz ifadeli olmasından ileri gelmiş olmalıdır. Bu eser yakın zamana kadar geniş bir alan ortasında her taraftan rahatça görülebilen bir anıt idi.

Biz yaptığımız çalışmalarla bu değerli eserin sekiz planşdan meydana gelen rö-lövesini hazırladık. Bu kez okurlarımıza takdim ediyoruz. (Bakınız, Planş: 1-8).

KAYSERİDE CAFER ALİ KÜMBETİ PLAN DURUMU VE KURULUŞU

Şehir merkezine bir kilometre kadar uzakta ve Kayseri - Sivas karayolu güneyine düşen bir arazi içinde bulunan bu mimari anıt yapı özelliği ve plân çatkısı incelenmesiyle 13.y.yılın sonlarına doğru yapılmış bir eser özelliklerini göstermekte olduğu anlaşılacaktır¹².

Bir Türbe binası olarak yapılmış olan bu bina bugün civar sakinleri tarafından mescit olarak kullanılmaktadır.

Plân bakımından alt kısımda bir lahit odası ve üst kısmında da dikdörtgen kuruluşta bir giriş odasıyla sekizgen plânda bir sanduka veya mescit kısmı bulunmaktadır.

Kare kuruluşta olan ve türbeyi taşıyan kaide dış zeminden 150 santim kadar yüksekliktedir. Sekizgen plânda olan türbe Kitlesinin köşelerinde teras biçimli genişçe sahanlıklar bulunmaktadır. (Bakınız, planş 1).

Ön oda, bugün kısmen yıkılmış durumdadır. bir kısmı pencereleriyle duvarları görülebilmektedir. Mescit kısmına değerli yapıda monumantal anlamlı bir kapıdan girilir. (Resim: 1, 2). Bu kapı derinliğine kurulmuş olgun bir plân gösterir. (Resim

3, 4). Mescit kısmının içi tam sekizgen plân gösterir. Üç tarafta üç penceresi vardır. Bu pencerenin herbiri ayrı plân ve mimarî tanzim gösterirler. (Resim 5). Cümle kapısı aksına rastlayan pencere daha itinalı bir yapı halindedir. (Resim 6).

Lahit odası yuvarlak planlı ve üzeri basık bir kubbe ile örtülüdür.

Cafer Ali Kümbeti'nin Mimari Sitil ve Yapı Özelliği:

Cafer Ali Türbe ve Kümbeti bu kuruluş ve Mimari bünyesiyle, klâsik Kümbet sitillerinin son aşamasını teşkil eden bir yapı gibi durmaktadır. Bu tip binalar Hânikâh Hazinelelerinde ve manzumeler arasında kurulmaktadırlar. Benzerleri Selçuk Beylik siyasi çağında görülmüştür¹³.

Başlı başına monimontal yapı kuruluşunda olan bu kümbetin giriş kısmı tesisi, cümle kapısı önünde bir tilavet odası mahiyetindedir. İki tarafa açılmış pencereleri vardır.

Mescit odasının girişi, basık kemerli olup, nişin köşelerinde yarım yuvarlak sütünceler ve üst taraflarında mugarnaslı başlıklar bulunmaktadır.

Bu başlıkların özengilik ettiği, muntazam sivri kemer, giriş kapısının alınlığını meydana getirir. Nişin üst kısmı yarım kubbesi, sekiz kademeli mugarnaslıdır. (Resim. 5).

Cümle kapısının iç kısmında, bir niş teşkil edip köşeleri sütünceli ve üstü mugarnaslı yarım kubbelidir. (Resim. 4).

Türbenin Mescit odası iç yapısı şahane kuruluşta bir işçilik gösterir. Çeşitli Mimarî kuruluşta pencereler dikkati çeker. (Resim: 6). Bu pencerelerin cümle kapısı aksına düşen, aynı zamanda mescidin mihrabı görevinde olduğundan sütünceli ve mugarnaslı işlenmiştir. Doğu ve Batı yönlerinde ayrıca üstünde ışıklık pencereleri de vardır.

İçten her duvarın üst tarafına kubbe tanburunun emniyetle oturması ve ağırlıkları birleşik köşeler vermek için, muntazam tahfif kemerleri örülmüştür.

¹² Halil Edhem Bey : Kayseriye şehri M. ve K. 1334. S. 109.

¹³ M. Akok; Hacı Bektaş Veli Mimari Manzumesi Türk Etnoğrafya Dergisi Sayı : 10-1967.

Etraf duvarları üstüne yuvaklak plânlı kubbe kasnağını oturtabilmek için sekiz köşe pantantifi ile, onun da üstüne 16 tane tek taş oyuşmuş küçük pantantifler yerleştirilmiştir.

Kubbe kasnağında sade profilde bir korniş taşı görülür.

Kubbe iç yüzü muntazam sıralı taş örgülüdür. (Resim. 7).

Kayseri'nin Cafer Ali kümbeti dış yüz kuruluşuyla olgun ve monumental kuruluştadır. (Resim. 1, 5).

Cüsseli kaidesi muntazam kesme taşlarla işlenmiş silmeli ve kitabelidir. Şakulî gövdenin köşe yerlerinde muntazam yarım yuvarlak silmeleriyle keskinliği yumuşatan bir nizamdadır. Bu silmelerde yanındaki profiller gövde üst kısmı ile pencere etraflarını alan çerçeveleri yaratır.

Üs silmelerden sonra duvarlar, üst tarafından külah örtüye tanbur mahiyetinde kurulmuş bir kısım şeklinde devam eder.

Külâhın saçak kornişini altında kabartma bir şerit halinde yazıt bütün çevreyi dolaşmaktadır.

Türbenin külah örtüsü sivri ve sekiz köşeli piramit şeklindedir. Muntazam yonu taşlarıyla işlenmiştir.

Türbe binasının yüzlerindeki pencerelerinde, alttan düz söğeli üstten sivri kemer alınlıklı olup oymalarında, Rumeli motiflerle yapılmış kabartma süsler binanın ciddi yapıdaki yüzüne estetik zenginlik kazandırmaktadır. (Resim 8). Kayserinin Cafer Ali Kümbeti, yukarıda açıkladığımız plân çatkısı ve az çok değindiğimiz intizamlı yapısı ile, Kayseri taş işçiliğinin başarılı ve bu sanatta çağ için son sözü konuşmuş bir eserdir.

Taşların blok halinde işlenişleriyle duvarların maharetli örülüşleri çağın klâsik yapıcılığına tanıklık eder. Kuruluşundan bu yana kasdî tahripler dışında anıt bütünlüğünü ve sağlamlığını korunmuştur.

Türk Mimarîsi araştırmalarına, bu karakteriyle örnek olacak bir anıttır. Atalarımızın mezar anıtlarına bu derece önem verişlerini kusursuz yapısıyla Cafer Ali Kümbetini sunduğumuz rölöve çalışmalarımızla takdim etmekteyiz. (Bakınız Planş. 1-9).

KAYSERİ'NİN SIRÇALI KÜMBET BİNASININ PLÂN DURUMU VE KURULUŞU¹⁴

Sırçalı Kümbet geniş bir dört köşe plânlı kaide üzerine oturtulmuş, yuvarlak planlı bir mescide veya sanduka odasına sahiptir. Kuzey tarafta bulunan giriş kapısı sahanlığına iki koşarlı merdivenlerle çıkılır.

Cümle kapısı sade, tertiplidir. Bizim Rölöve çalışmalarımız sırasında lahit odasının üs örtüsü çökmüş olduğundan mescit taban düşemesinin tamamen yok edilmiş olduğu görüldü. Mescit odası içinde sade yapıda üç pencere görülmektedir.

Sırçalı Kümbetin Mimari Sitil ve Yapı Özelliği:

Sırçalı Kümbet dışta kaide yapısı itibariyle, Cafer Ali Kümbeti kaide yapısına benzemektedir. (Resim 1, 2, 3).

Türbe Binasının dış bünyesi çok muntazam kesme taşlarla işlenmiş silindirik yüzü bu kitlede harika denilecek bir maharet gösterilmiştir.

Cümle kapısı ve pencereleri, öylesine yuvarlak kitleye kaynaştırılmıştır ki kendi çağı için örnek bir yapı olarak bu yolda çalışanlara gösterilebilir. Kapı ve çerçeve dış pencerelerindeki silme tertip ve işçiliği anıtın yapı üstünlüğünün tanığıdır.

1940 yılı Restorasyon çalışmalarında Müzeler teşkilatının değerli Mimarı merhum Macit Kural, kubbe üst örtüsünü yarım küre şeklinde kaplayarak eseri kurtarmasını bilmişti.

Bu kısmın restore edildiği şekilde olmayıp, benzeri olan ve Kemah'ta bulunan Tugay Hatun Kümbeti külahı gibi sivri koni biçiminde olması gerekmekte idi. Sırçalı Kümbet diye adlandırılan bu anıtın saçak kornişini altında çini plaklarla kaplanmış bir yazı şeridinin bulunması ihtimali vardı.

Cümle kapısı çerçevesi, pencere çerçevelerinden fazla tutulmuş bir yüksekliğe sahiptir. Giriş basık kemerlidir. Giriş nişi köşelerinde sütunçeleri bulunur. Kapı alınlığı sivrikerlidir. Üst alınlık kitabesi

¹⁴ Halil Edhem Bey : Kayseriye şehri M. ve K. 1334. S. 108-109.

iki kenarında kabartma kabara süsler görülmür. Mescit odası dıştan silindir gövdenin aksine şakuli duvarları çok köşeli ve düz şekildedir. Köşe yukarılarında şemseli küçük pantantiflerle kubbe kasnağına geçilir.

İç duvarlarında çok maharetli bir işçilik başarı örneğidir.

Erkek teknik Okulları Sitesi sahasında yer tutan Kayseri'nin Sırçalı kümbet Anıtı metruk ve bakımsız haliyle de, varlığını koruyan bir eser olarak halâ ayakta durmaktadır. Türk yapı ve mimarlık sanatı tarihinin üstün bir örneği olan bu anıta ilgi duyup yeniden Restorasyon ve onarım programlarına alınsa, yakın tarihimizin utanç verici ihmali ile meydana gelmiş perişan durum giderilmiş olacaktır.

Türk yapıcılık sanatının ulaştığı üstün başarı örneği olan bu mütevazı eserin, beş sayıda Rölöve Planşlarını bilim ve meraklı dünyasına sunmakla küçük bir görev yapmış olduğumuz kanısındayız. (Lütfen Bakınız, Planş: 1-5).

KAYSERİ'DE EMİR ALİ TÜRBE'SİNİN PLÂN DURUMU VE KURULUŞ¹⁵

Şehir iskân merkezinden uzak ve Talas'a giden yolun batı yönünde ve eski mezarlık sahası içinde yer alan Emir Ali Türbesi % 70 oranında yapı bünyesini gaip etmiş, bir ören manzarasına düşmüş bir eser idi. 1955 senesinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne kurtarılmak istediği karşısında heyetimiz rölövesini çizerek, Restorasyon şekil ve porjesini de bu yazıların müellifi, o zaman hazırlanmıştı (Bakınız Planş: 1-2).

Bu Türbe binasının cümle kapısını taşıyan kuzey duvarı ile doğu duvarı yıkılmadan ayakta kalabilmişlerdi. (Resim 1, 2). Üst örtüsünü teşkil eden Tonozu çökerek lahit odasını tamamen doldurmuştu. Bu kısımda dikkatle kazı yapıldı. Lahitlere kadar inildi. Lahit odasının etraf duvarları da durmakta olduğu görüldü.

Lahit odası üst örtüsünün de uzun tipte bir tonoz olduğu tesbit edildi. Üstteki

mescit odası da uzunca bir tonoz ile örtülü olup, doğu ve batı yönlerinde birer penceresi ve güney duvarlarında da bir mihrap inişi olması gereği anlaşıldı.

Mescit kısmına, kuzey taraf duvarı ortasında iki taraflı asma merdivenle çıkılır. bir kapıdan girilmektedir. (Resim 3, 4). Bütün kuruluş kareye yakın dikdörtgen çevreli bir plân içinde derlenmiştir.

Emir Ali Türbesi'nin Mimari Sitil ve Yapı Özelliği:

Kuzey taraftaki cümle kapısının eşik seviyesi, alt ve üst gövdeleri ayıran bir kuşak kornişi hizasındadır. Mescide girişi temin eden kapı açıklığının üstü basık kemer şeklinde Lentoludur. Nişin iki köşesinde yarım yuvarklak plânlı ve mugarnas başlıklı sütünceler yer alır. Kapı alınlığı sivri kemerlidir. Nişin yarım kubbesi onbir sıra mugarnaslıdır.

Yan yüzdeki pencereler sade silme ve düz sövelidirler.

Emir Ali Türbesi yapısının bünyesi, bu çağ Kayseri tarihi anıtlarında olduğu gibi muntazam yonutaşlı bir kuruluştadır.

Restorasyon projesinin hazırlanması sırasında şekil ve mahiyeti hakkında hiç bir ize rastlanılmadığı için, mescit kısmının mihrabını, bu eser çok benzerlik gösteren Kayserideki Emir Şahap Türbesi mihrabının aynı yapılmak suretiyle konu tamamlanmıştı.

Emir Ali Türbesinin Restorasyonu başarılı olmuş bir çalışmanın örneğidir. Türk Mimarlık sanatı ve bilimi için bu gibi değerlerin yaşatılmasında gerekli konulardandır.

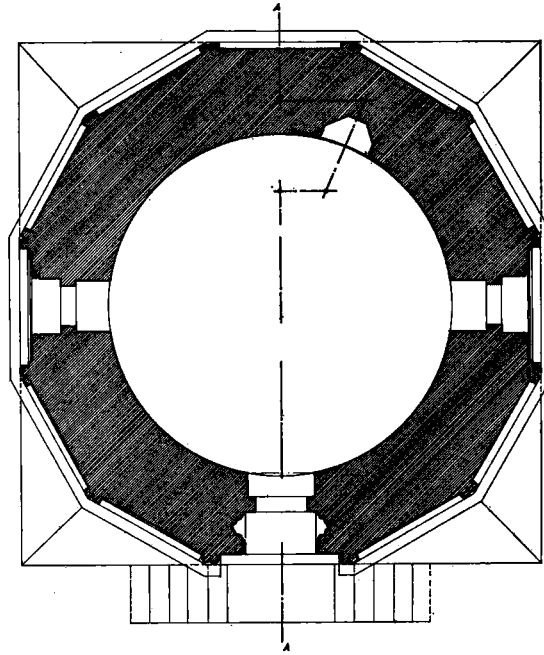
Yapıcılık sanatı bakımından çağımızda hamle ve yeniliklerle ilerleyen Türk Sanatına, nerelerden gelip, ne kadarına ulaştığı kıyasını yapmak ve sanatkar dedelerin torunlarına geniş ölçüde güven vermek için bu çeşit örneklerin vatan düzeyinde yaşatılması gereği açık işler olarak görülmektedir.

Emir Ali Türbesi için çizdiğimiz mütevazı Rölöve ve Restorasyon Planşlarını incelenmesinde bu gerçek yakın olarak sezilecektir. (Bakınız, Planş: 1-2).

¹⁵ Halil Edhem Bey; Kayseriye Şehri. M. ve K. 1334. S. 119 (Yerine tekrar konulan kitabesine göre (H. 751) senesinde Türbenin yapıldığı anlaşılmaktadır.

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

MİK: 1/20

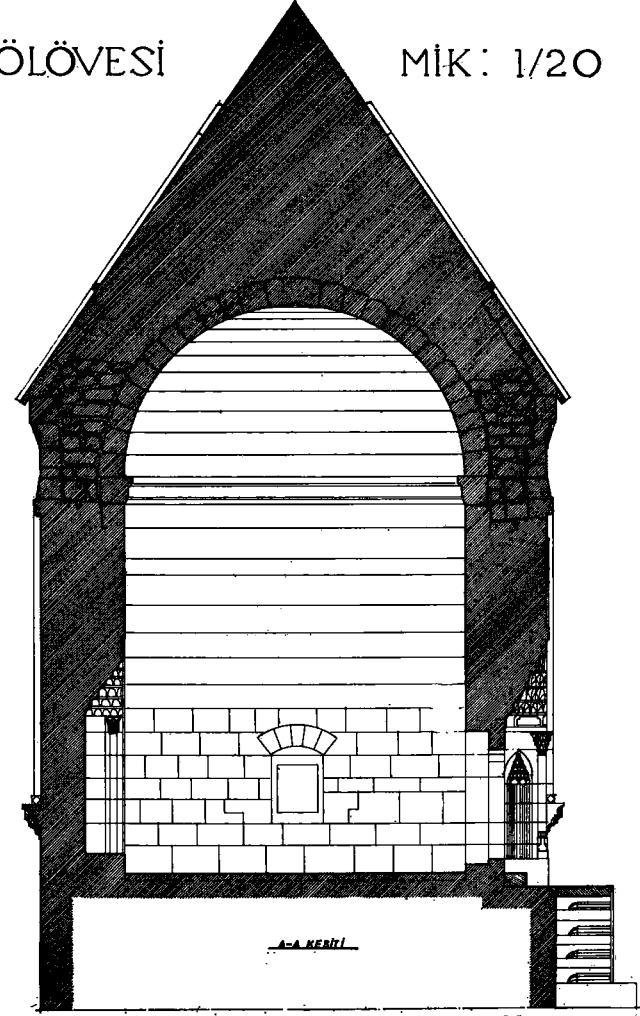

PLAN

Plans No 1
Plans Adedi *

Plans. 1

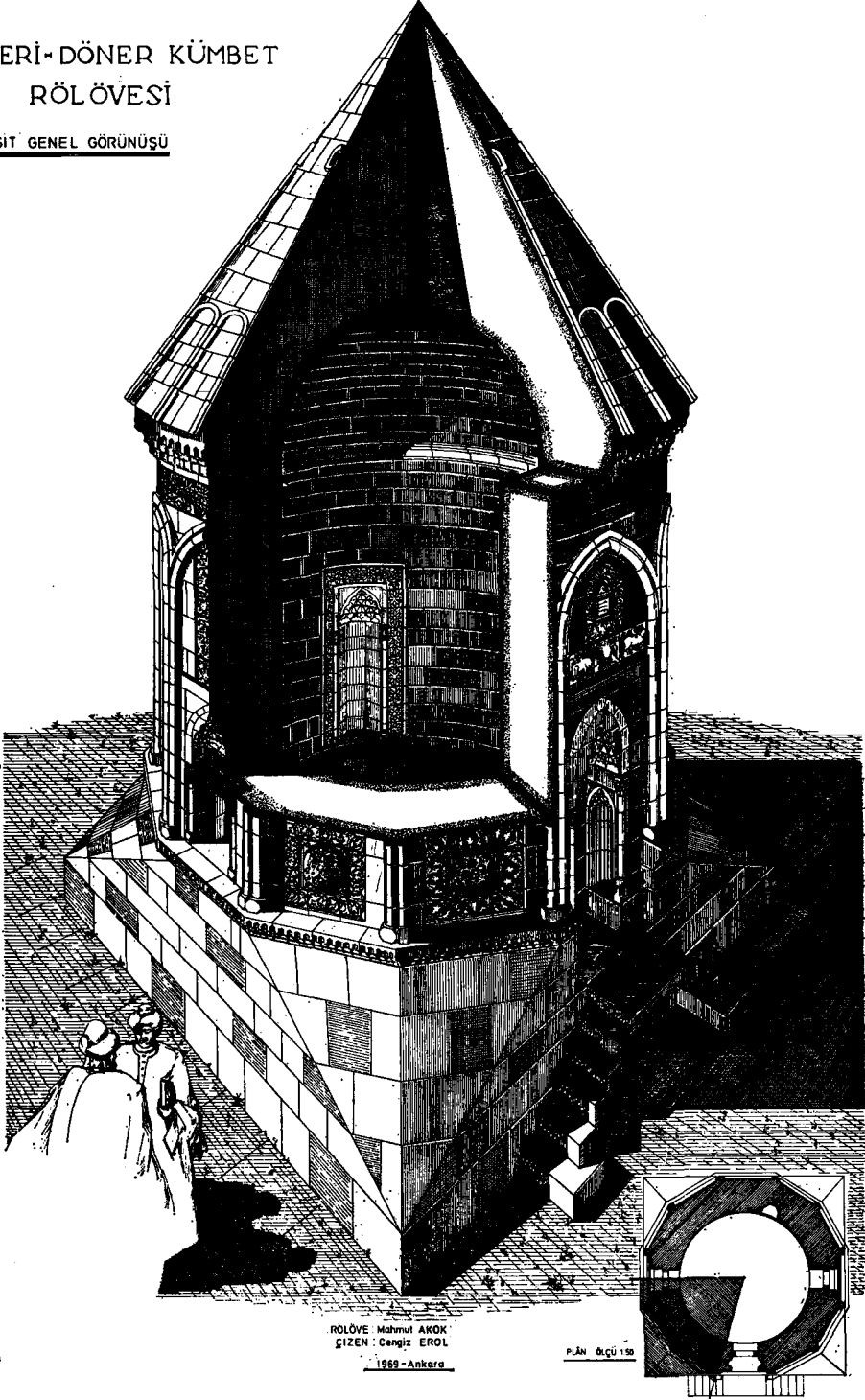

A-A KESİTİ

RÖLÖVE: MAHMUT AKOK
ÇİZEN: CENİZ EROL

KAYSERİ-DÖNER KÜMBET
RÖLÖVESİ

KESİT GENEL GÖRÜNÜŞÜ

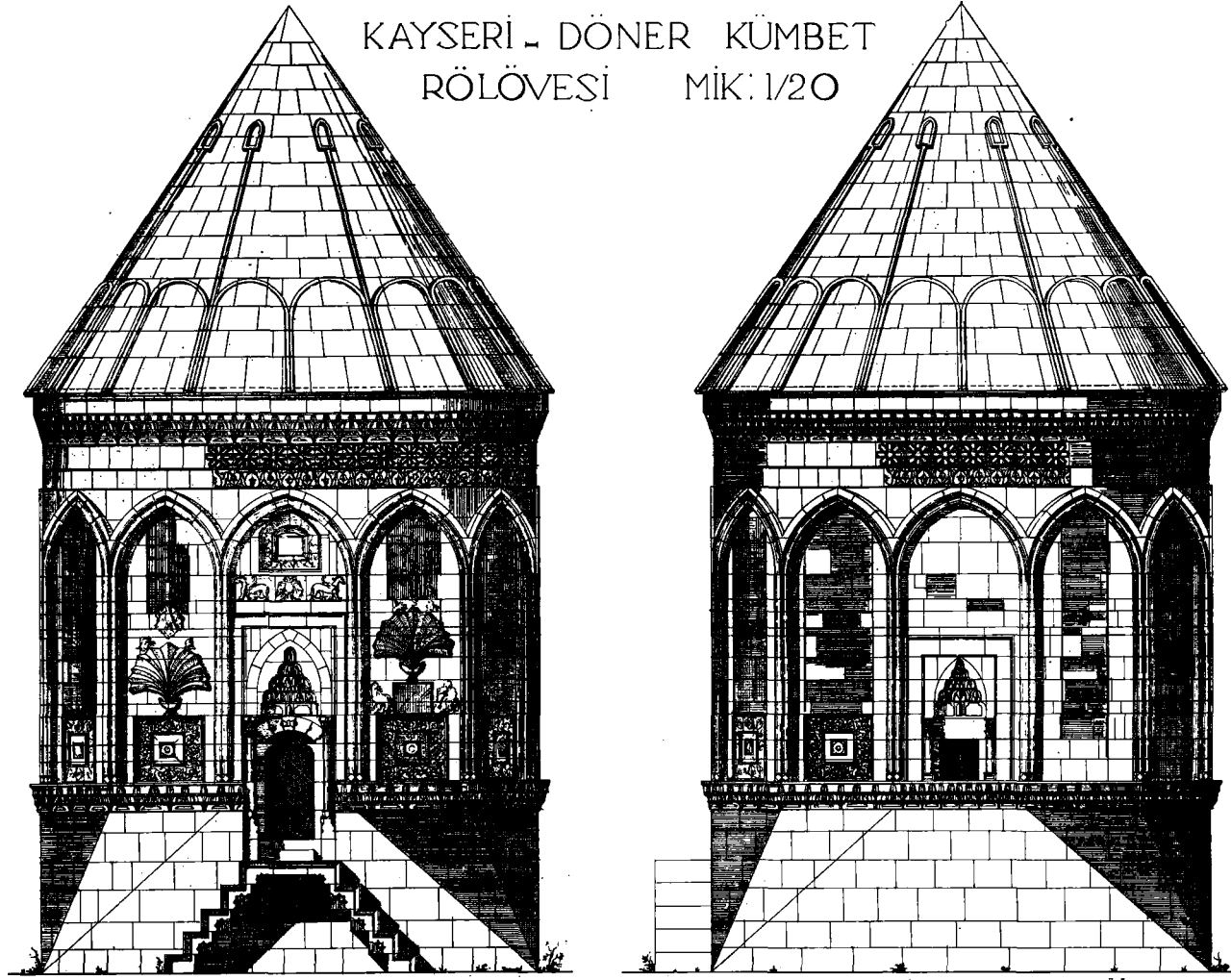
Planş HŞ : 1-a
Planş Adı : 8

ROLÖVE Mahmut AKOK
ÇİZEN : Cangiz EROL
1969 - Ankara

P.LAN Ölçü 1/50

Planş. 1-a

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET
RÖLÖVESİ MİK: 1/20

Plansı MS : 2
Plansı Adet : 3

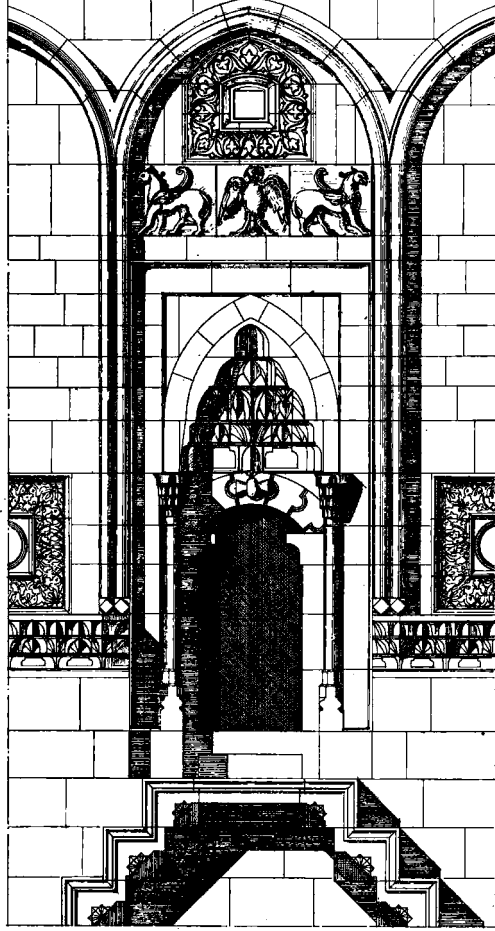
ÖN CEPHE

Planş. 2

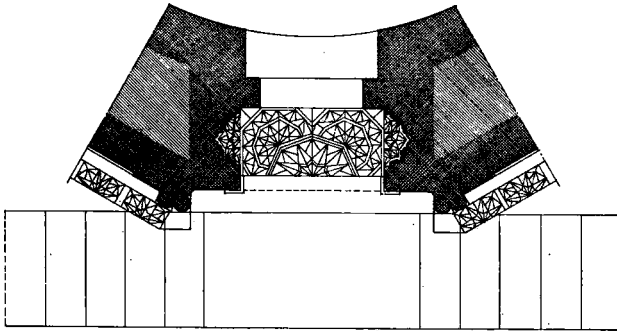
YAN CEPHE

RÖLÖVE: MAHMUT AKOK
ÇİZEN: CENÖZ, EROL

KAYSERİ DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

CEPHE

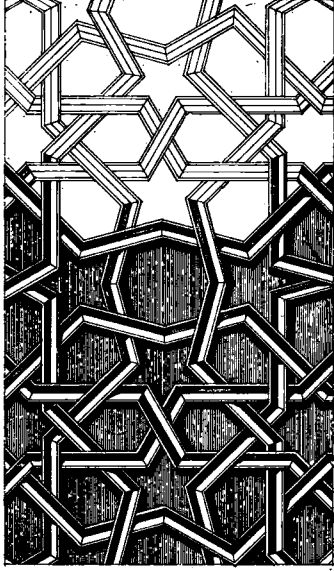
PLÂN

Plans No : 3
Plans Adedi : 6

RÖLÖVE: MAHMUT AKOK
ÇİZEN: GENÇİZ EROL
9-Haziran-1965 Ankara

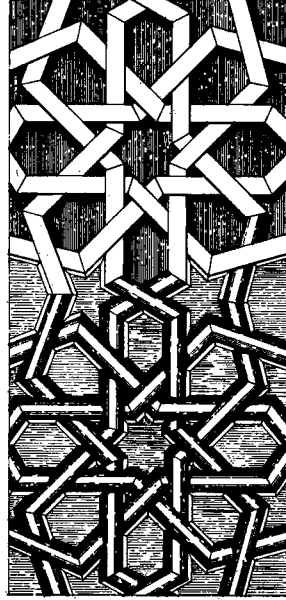
Planş. 3

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

Planı No : 4
Planı Adedi : 8

DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

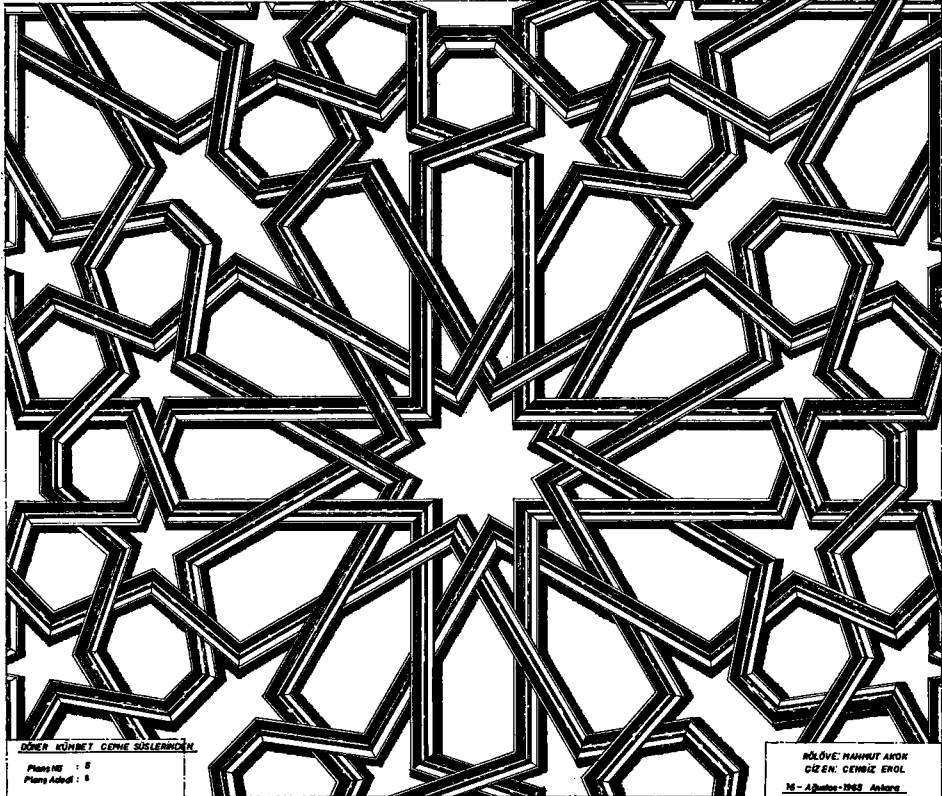

MİNAR SÜTUNU - SAK BAZ SÜRÜ

RÖLÖVE: MAHMET AKOK
ÇİZEN: CEMAL EROL
N-19/1963-1963 Ankara

Planş. 4

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

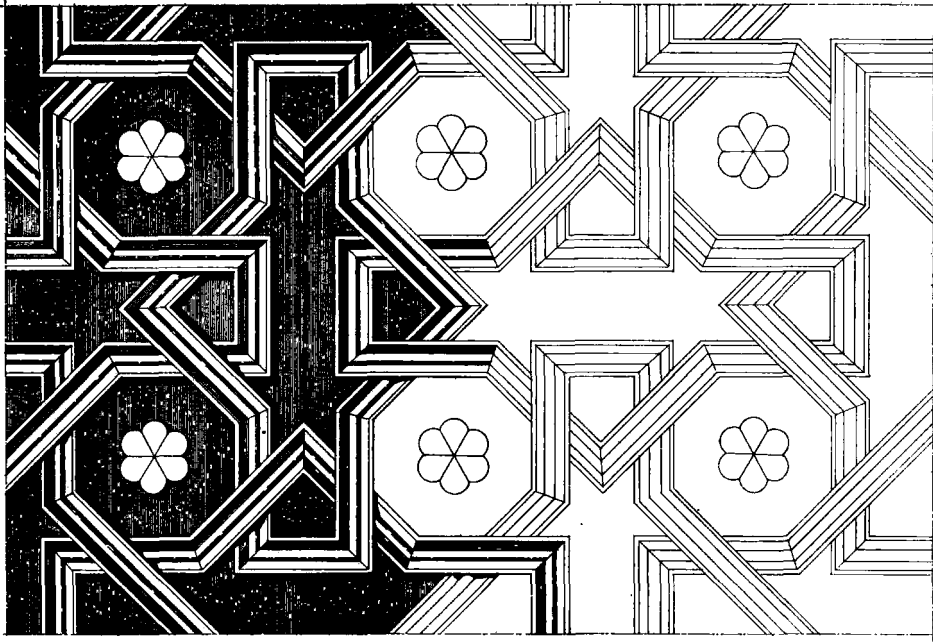
DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

Planı No : 5
Planı Adedi : 8

RÖLÖVE: MAHMET AKOK
ÇİZEN: CEMAL EROL
N-19/1963-1963 Ankara

Planş. 5

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

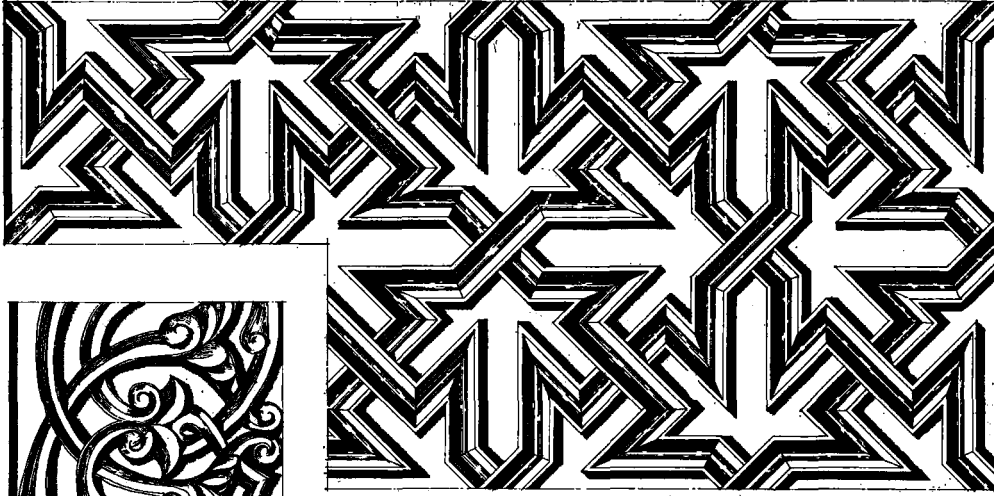
Plan No : 6
Plans Adedi : 6

DÖNER KÜMBET ÇERÇİME SÜSLEMELERİ

RÖLÖVE MAHMUT AKOK
ÇİZEN DENİZ EROL
31-Eylül-1968- Ankara

Planş. 6

KAYSERİ - DÖNER KÜMBET RÖLÖVESİ

DÖNER KÜMBET ÇERÇİME SÜSLEMELERİ

DÖNER KÜMBET ÇERÇİME ALT KISMI SÜSLEMELERİ

Plan No : 7
Plans Adedi : 6

RÖLÖVE MAHMUT AKOK
ÇİZEN DENİZ EROL
31-Eylül-1968- Ankara

Planş. 7

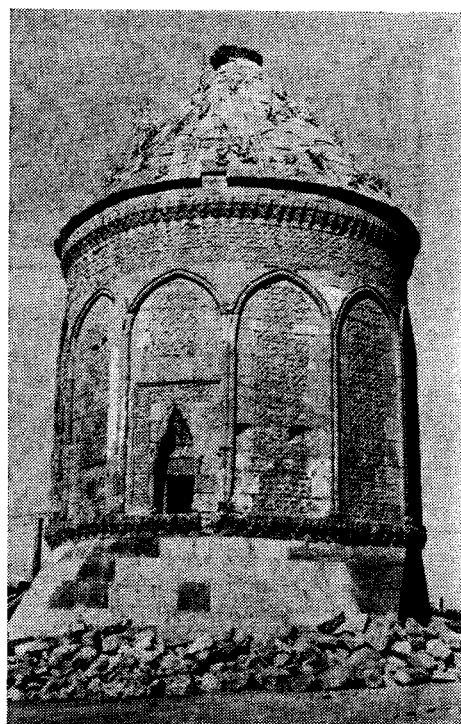
Res. 1

Res. 2

Res. 3

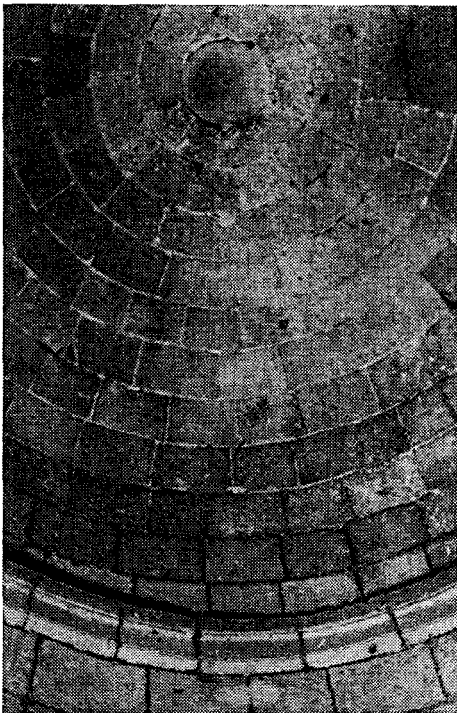
Res. 4

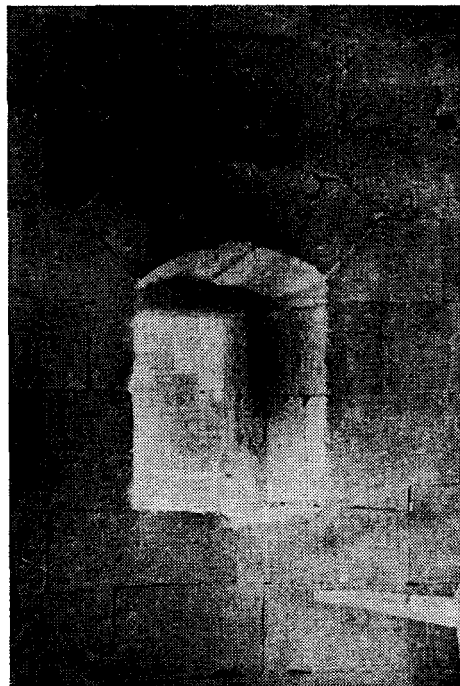
Res. 5

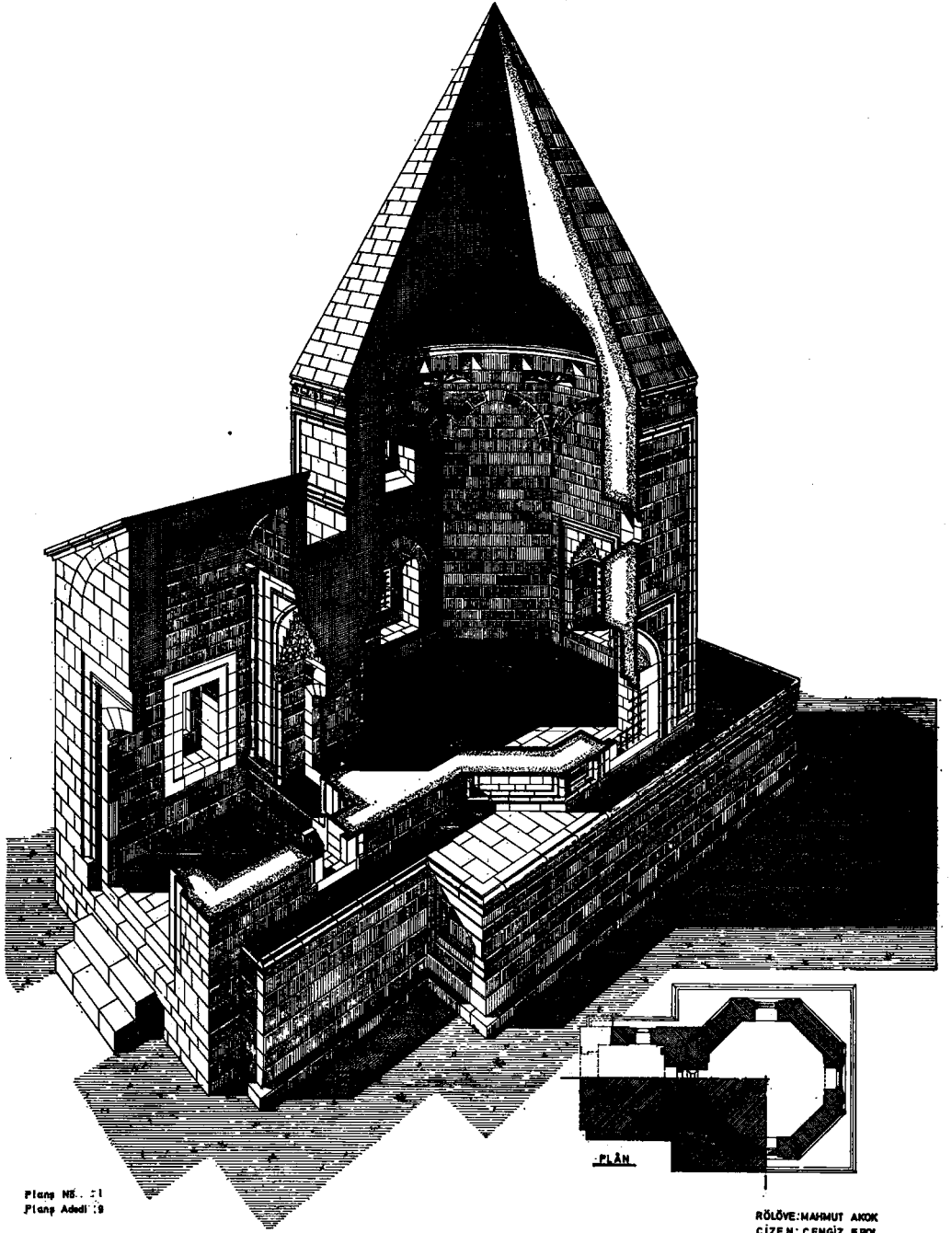
Res. 6

Res. 7

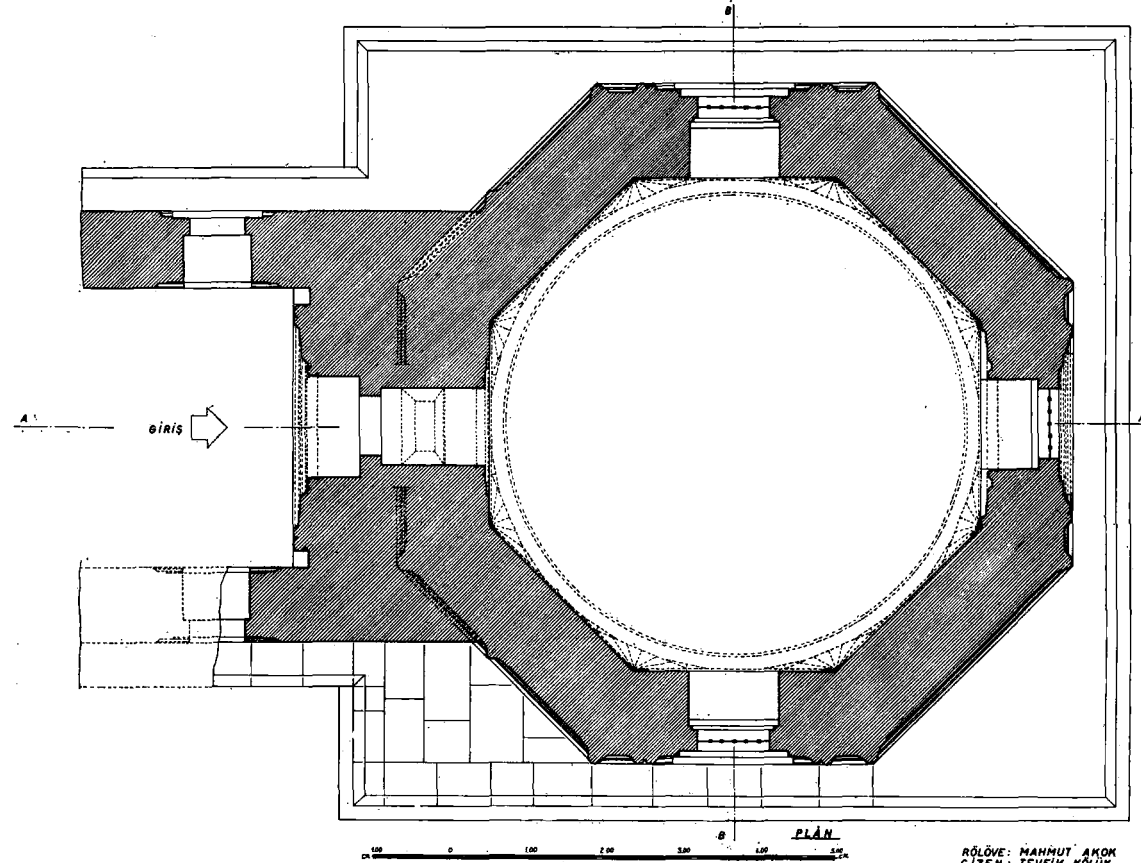

Res. 8

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

Ölçü : 1/20.

Plans NİS : 2
Plans Ağıd : 9

Plans. 2

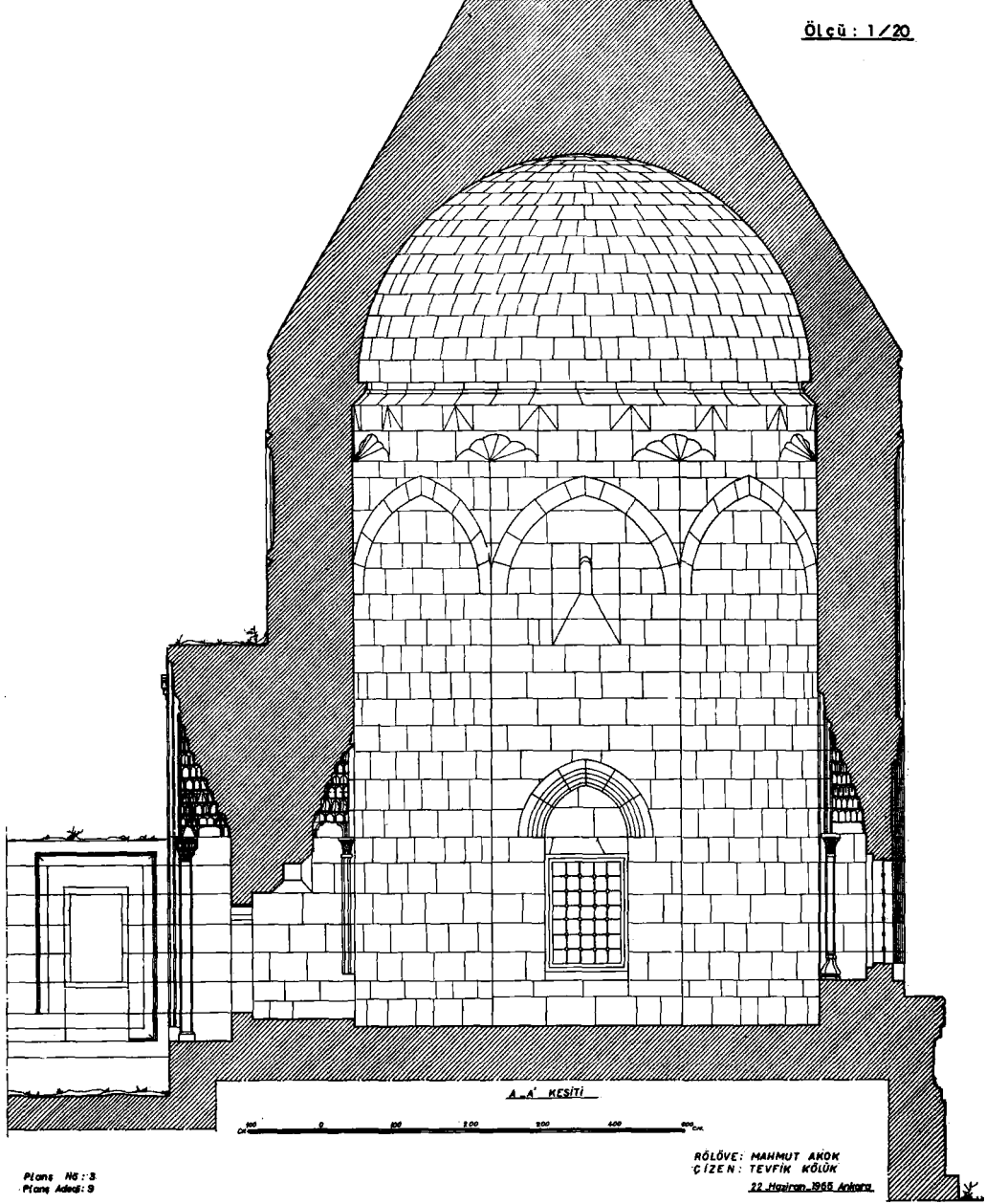
RÖLÖVE: MAHMUT AKOK
ÇİZEN: TEVFİK KÖLÜK
15. Mayıs 1965 Ankara.

Mahmut Akok

Mahmut Akok

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

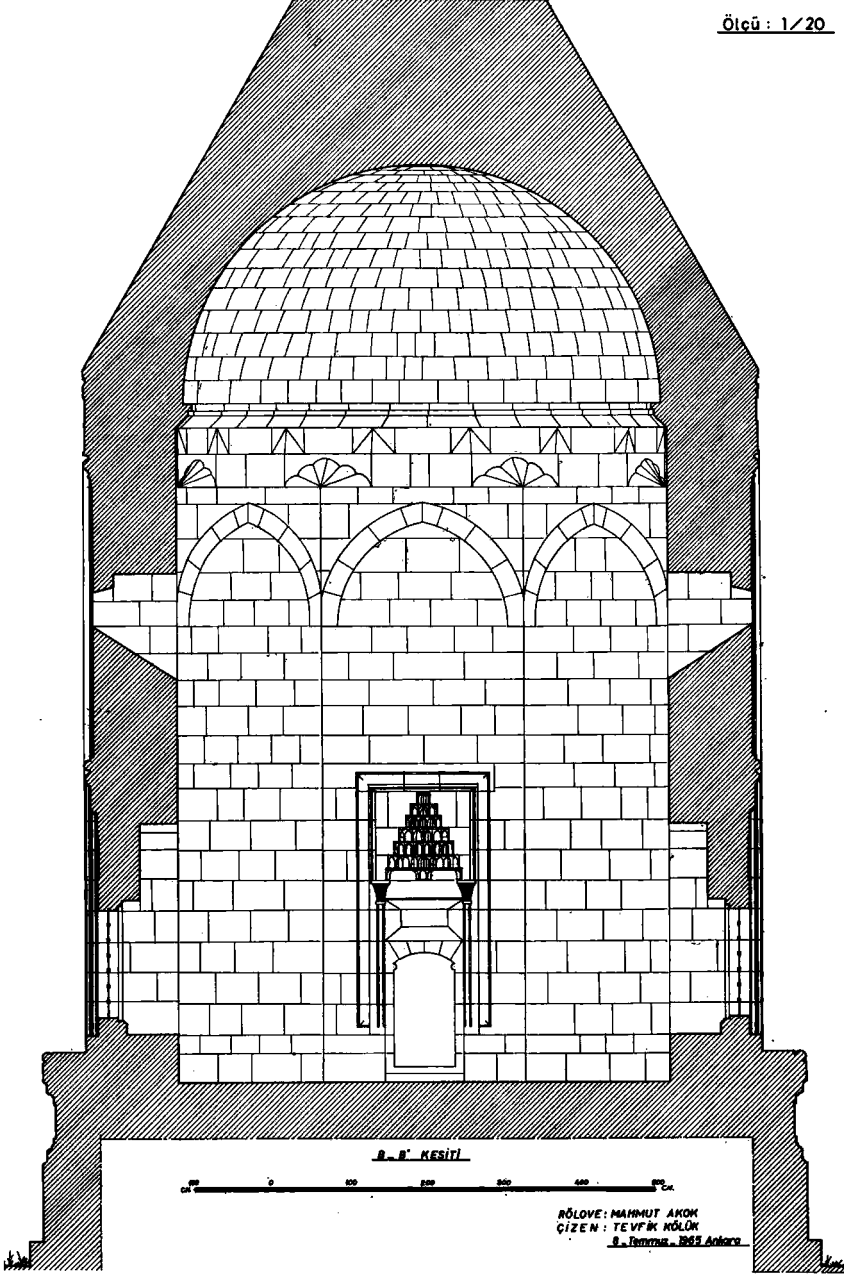
Ölçü: 1/20

Planş. 3

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

Ölçü : 1/20

Planş No : 4
Planş Adı : B

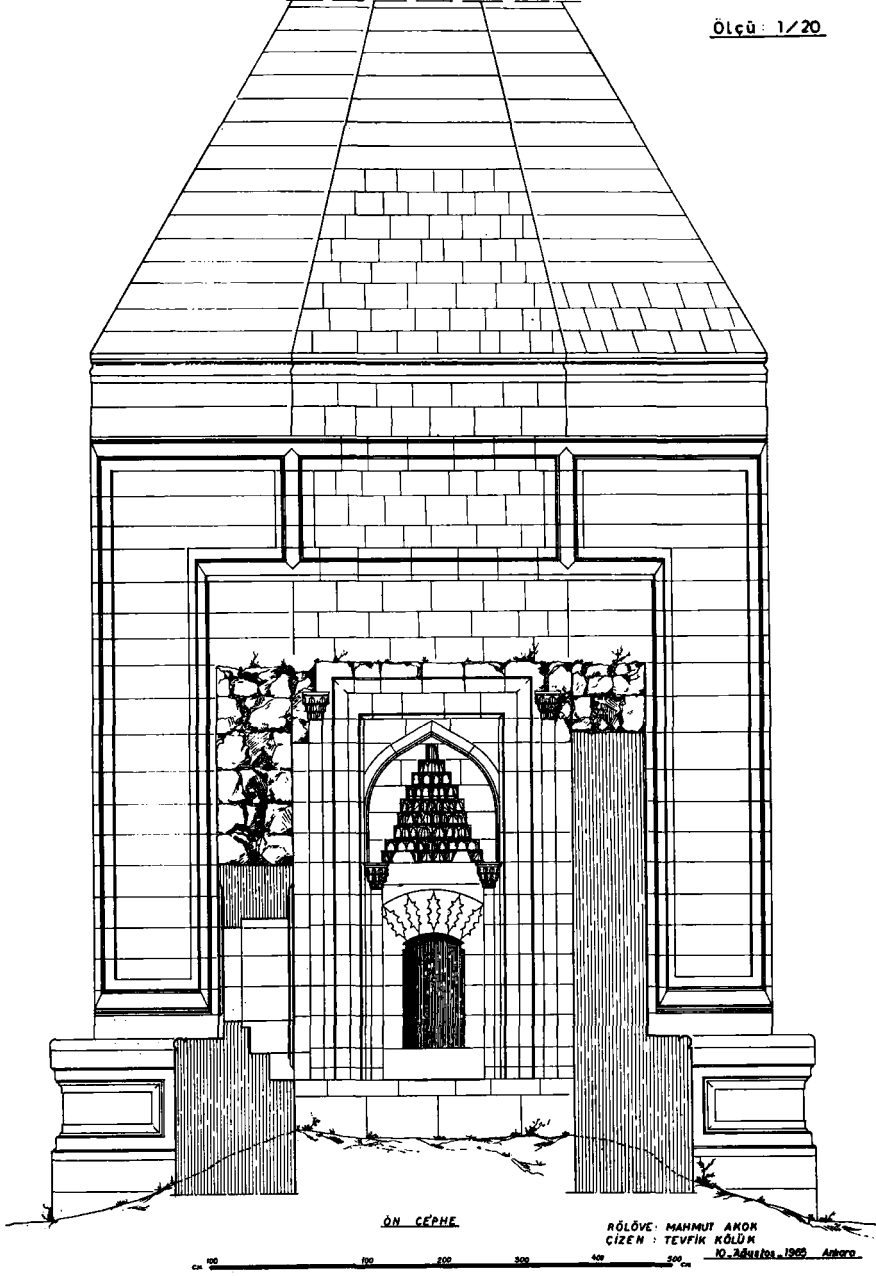
RÖLÖVE: MAHMET AKOK
ÇİZEN: FEVKEH KÖLÖK
8. Ocak 1955 Ankara

Planş. 4

Mahmut Akok

KAYSERİ - CAFER ALI TÜRBESİ RÖLÖVESİ

Ölçü : 1/20

Plansı No: 5
Plansı Adedi: 9

M. S. B. Eski Emlak ve İhtisat Genel Müd.
Teknik Şişirane çalışanı: r.k.

ÖN CEPHE

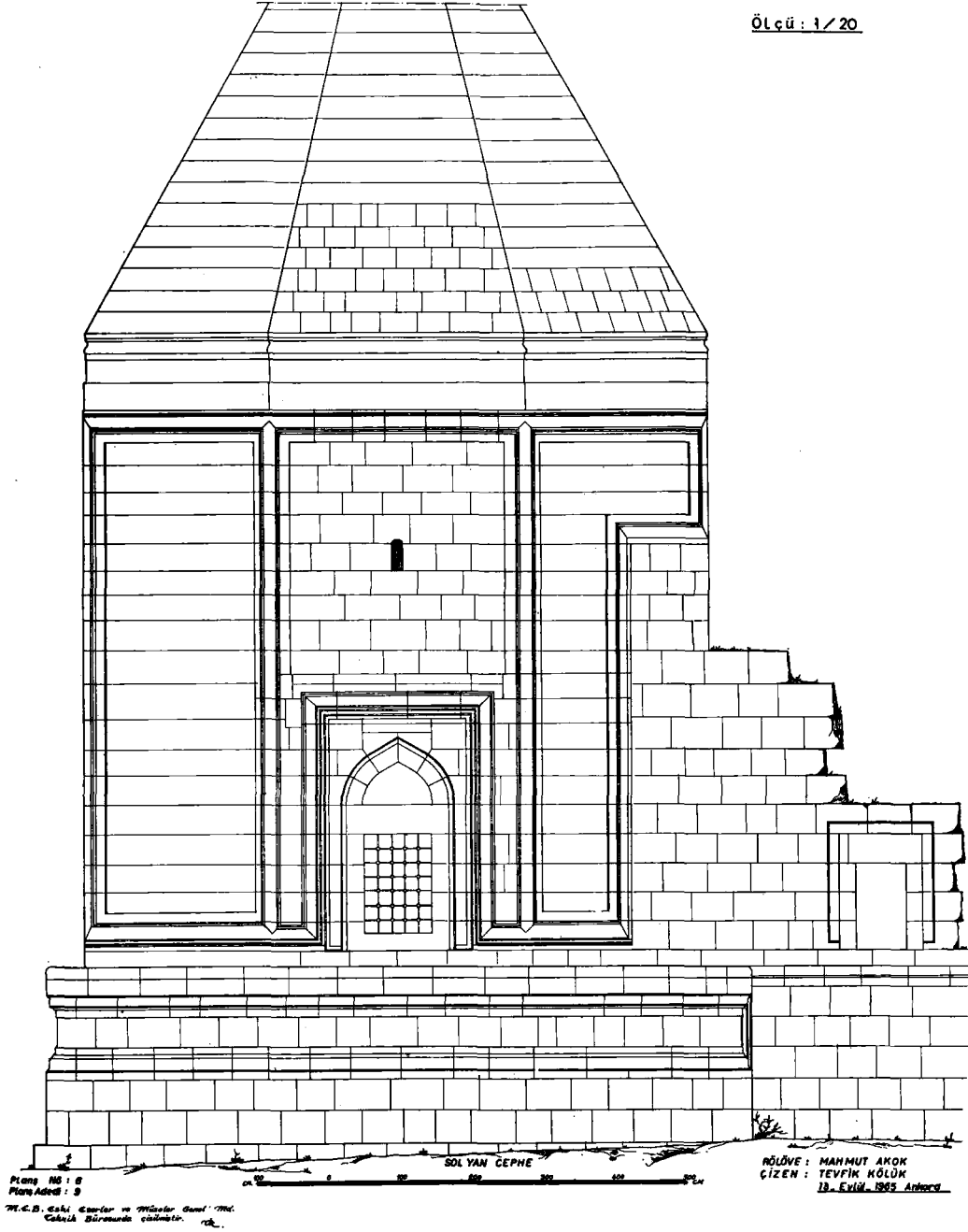
RÖLÖVE: MAHİMUT AKOK
ÇİZEN: TEVFİK KÖLÜK
10. Ağustos 1965 Ankara

0 100 200 300 400 500

Plansı 5

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

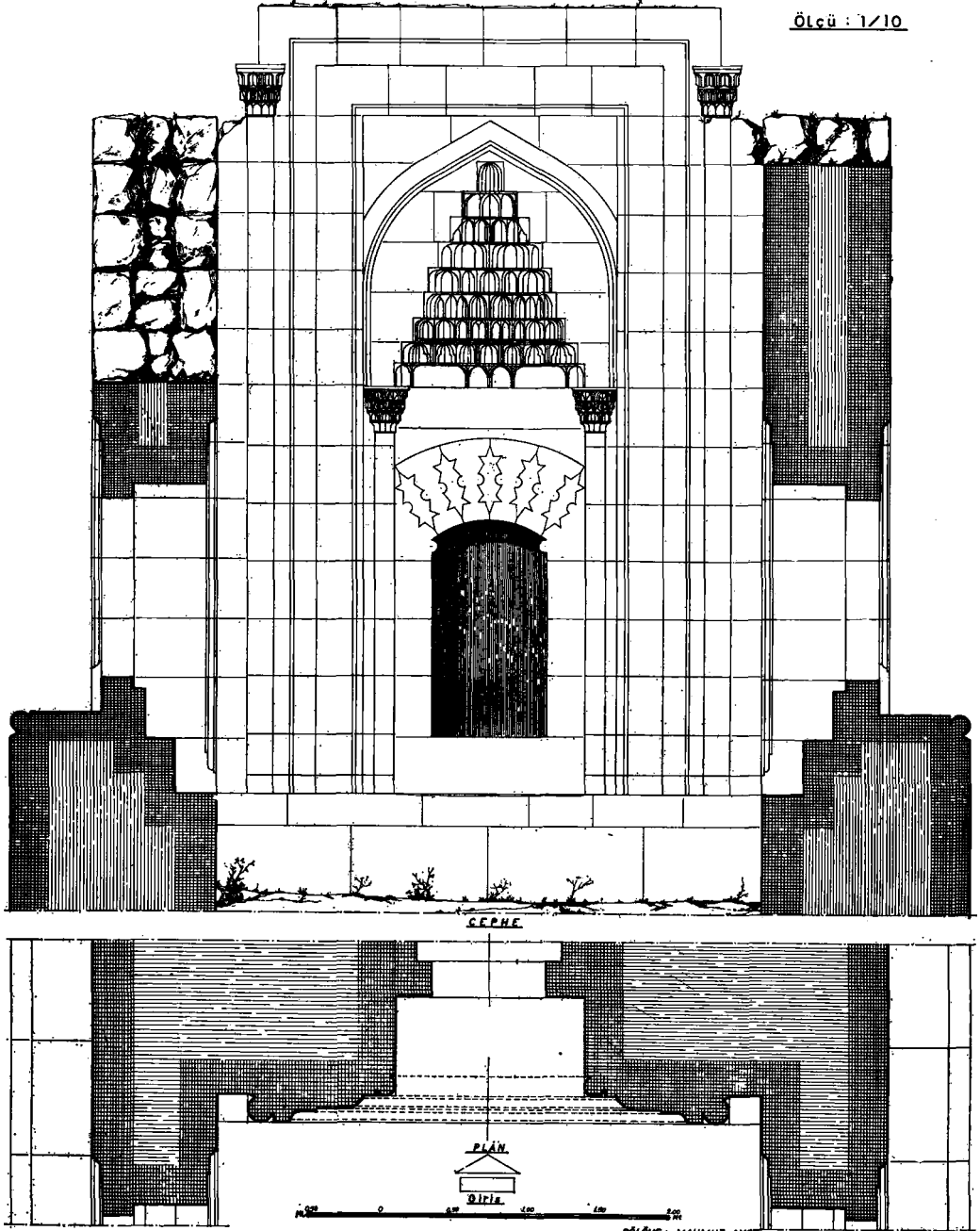
Ölçü : 1/20

Planş. 6

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

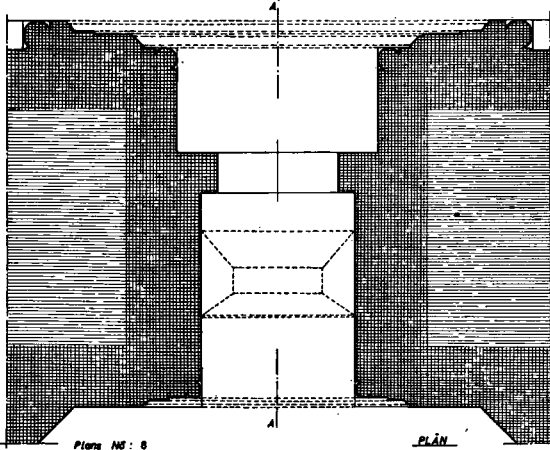
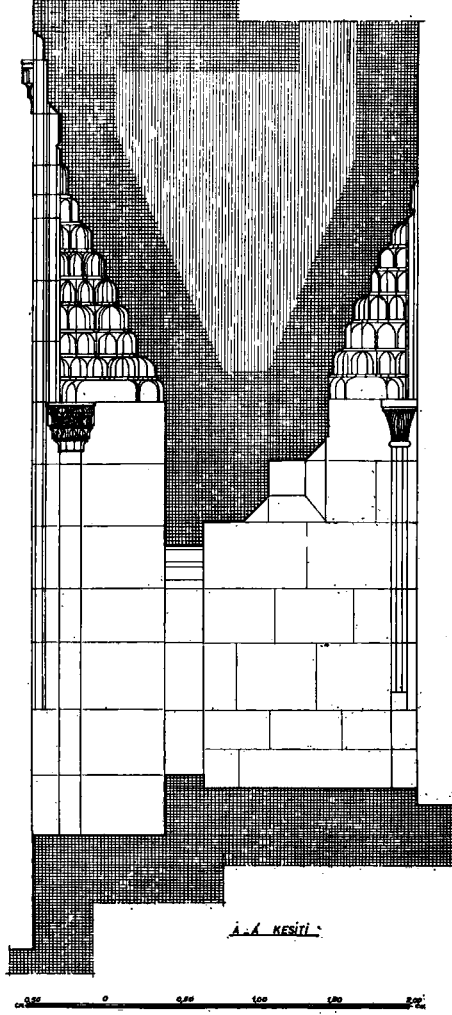
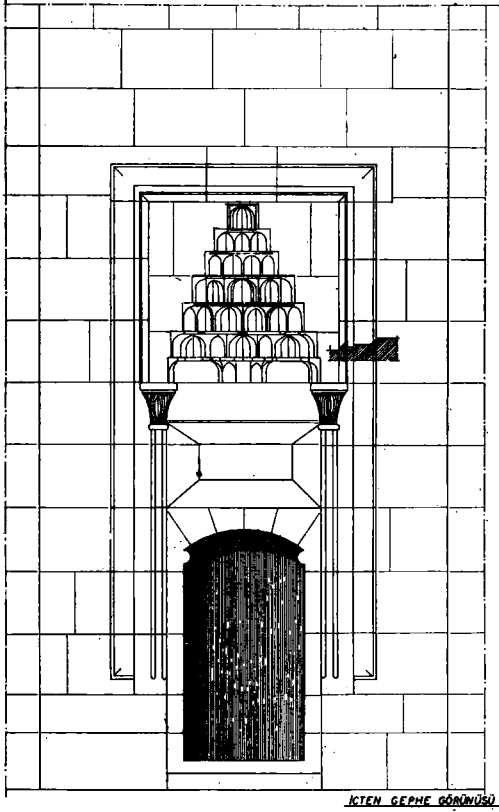
Ölçü : 1/10

Planş. 7

RÖLÖVE: MAHMUT AKOK
ÇİZEN: TEVFİK NOLUK
1928 Ankara

KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

Planı NO : 8
Planı ADI : 8
M.E.B. İktisadi ve İdari Bilimler Genel Müd.

Cümlü Kapısı Detayı

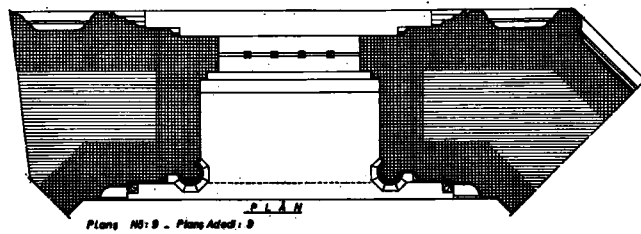
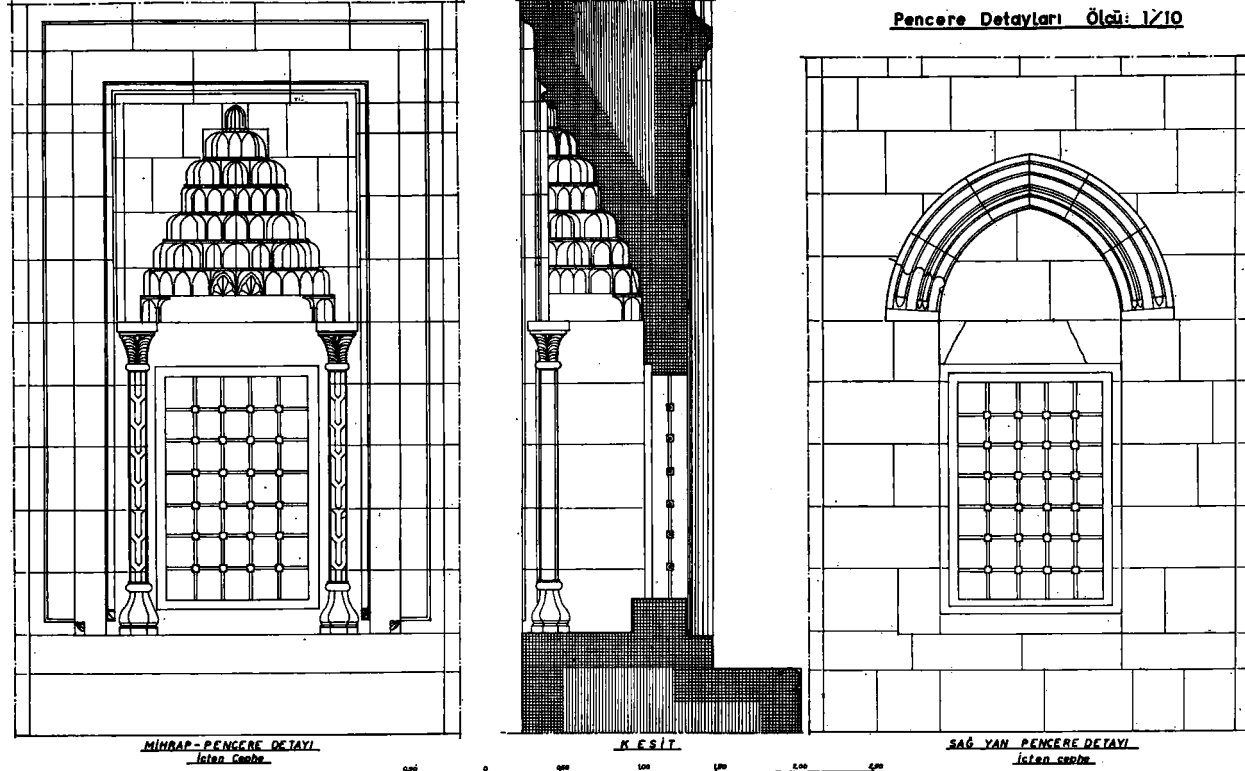
Ölçü : 1/10

RÖLÖVE : MAHMUT AKOK
ÇİZEN : TEVFİK KÖKÜK
18 Ocak 1965 Ankara

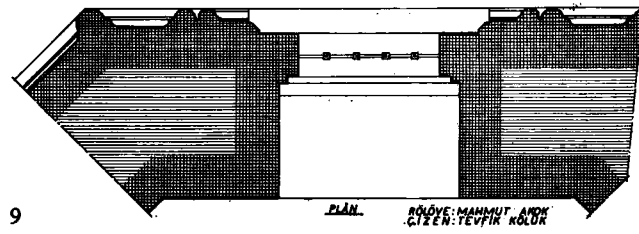
Planş. 8

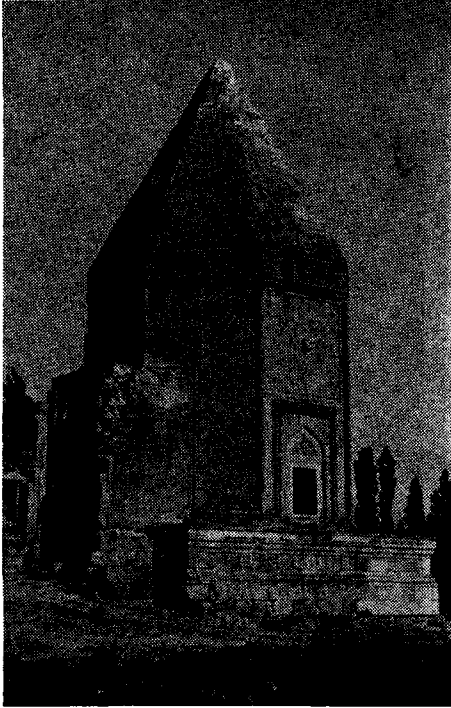
KAYSERİ - CAFER ALİ TÜRRESİ RÖLÖVESİ

Mahmut Akok

Planş. 9

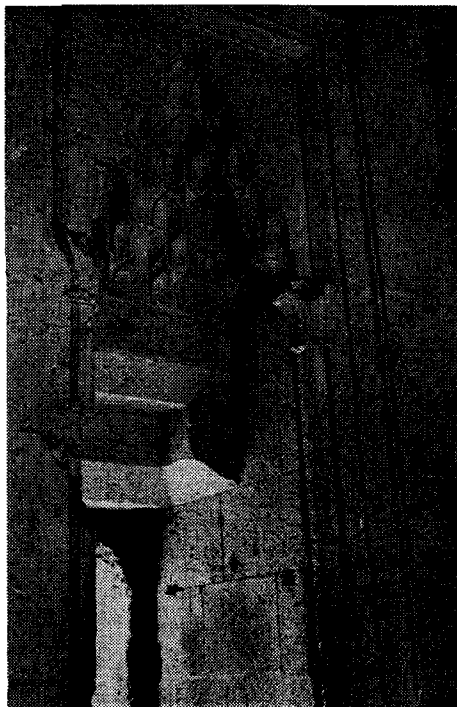
Res. 1

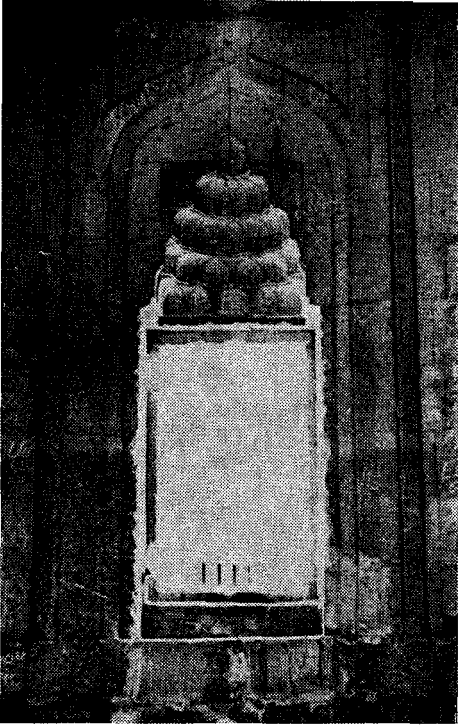
Res. 2

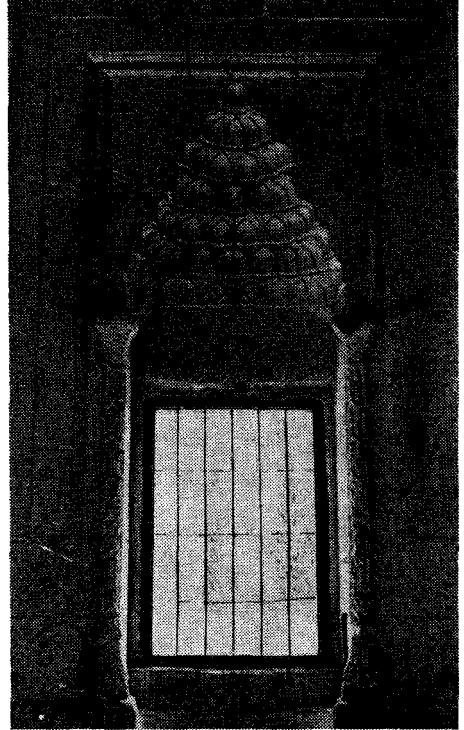
Res. 3

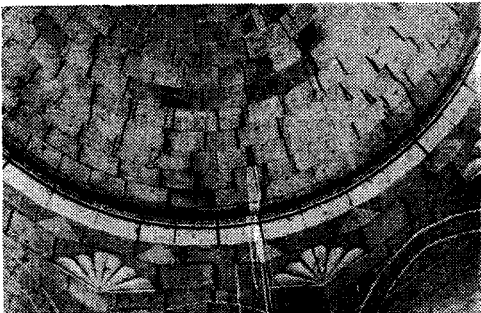
Res. 4

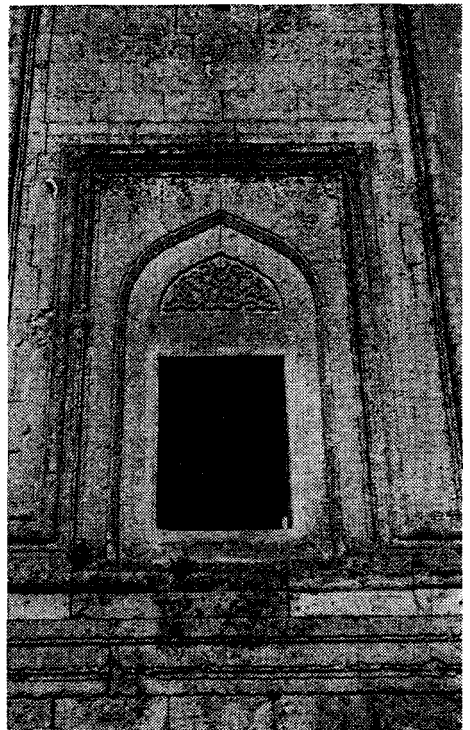
Res. 5

Res. 6

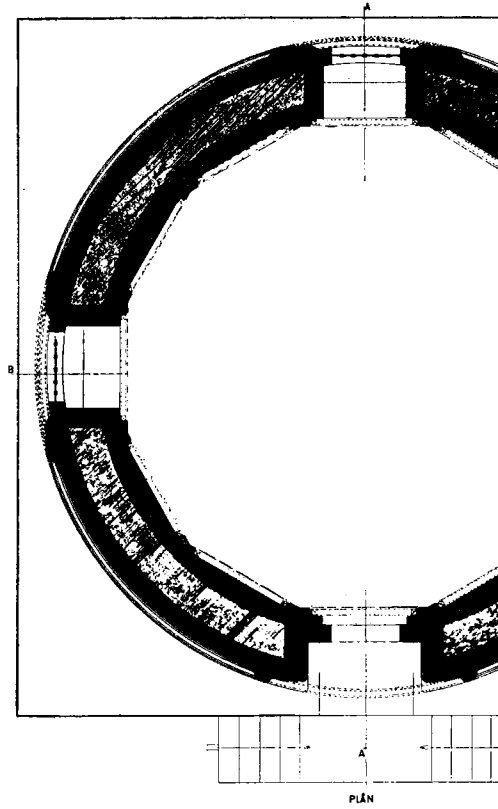

Res. 7

Res. 8

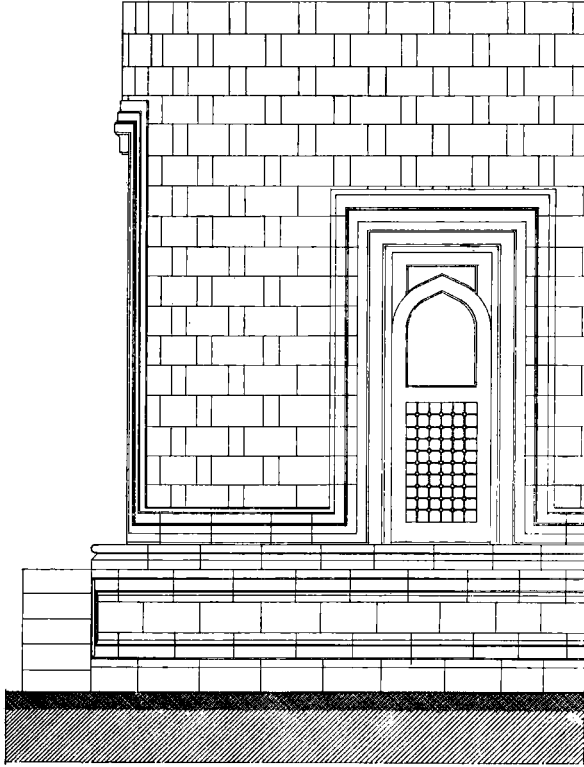
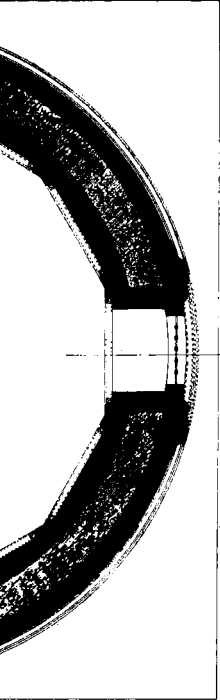
KAYSERİ L

Plans No: 1
Plans Adedi: 4

SIRÇALI KÜMBET RÖLÖVESİ

ÖLÇEK : 1/20

SAĞ YAN CEPHE VE PENCERE DETAYI

Planş. 1

RÖLÖVE : MAHMUT AKOK
ÇİZEN : TANER ÖDÜT

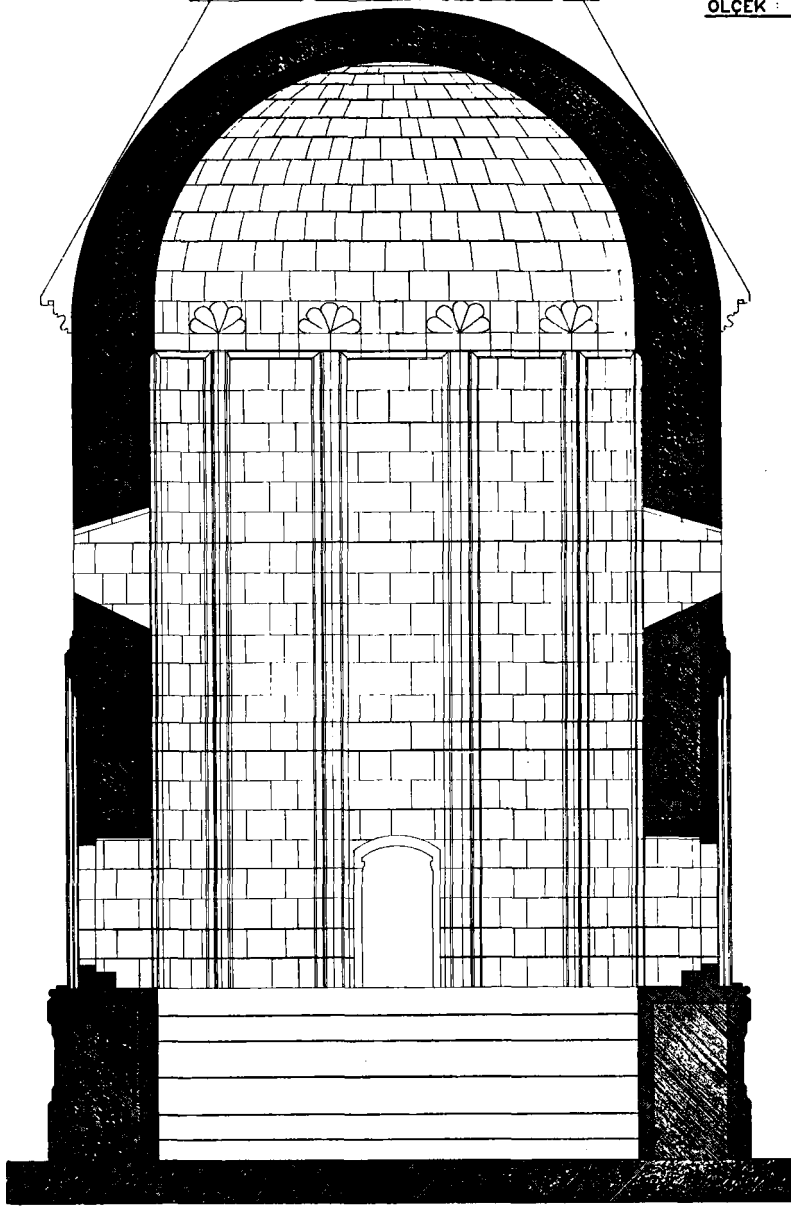
25-Nisan-1983 Ankara

Mahmut Akok

Mahmut Akok

KAYSERİ - SIRÇALI KÜMBET RÖLÖVESİ

ÖLÇEK : 1/20

Plans No: 2
Plans Adedi: 4

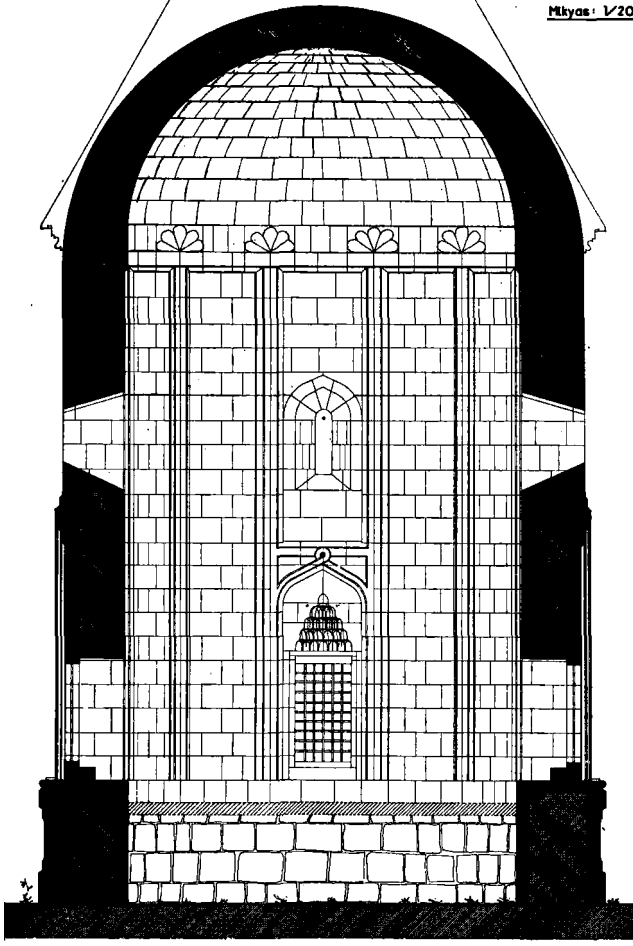
B-B' KESİTİ

RÖLÖVE MAHMUT AKOK
ÇİZEN TANER ÖDÜT
18-N-1963 Ankara

Planş. 2

KAYSERİ - SIRÇALI KÜMBET RÖLÖVESİ

Mkyas : 1/20

Plan No : 3
Planı ölçeği : 4

M.H. Çetin D. Çelti Çizer ve Mimarlar Gr.
Mimarlık Takan Binasında Çizimdir.

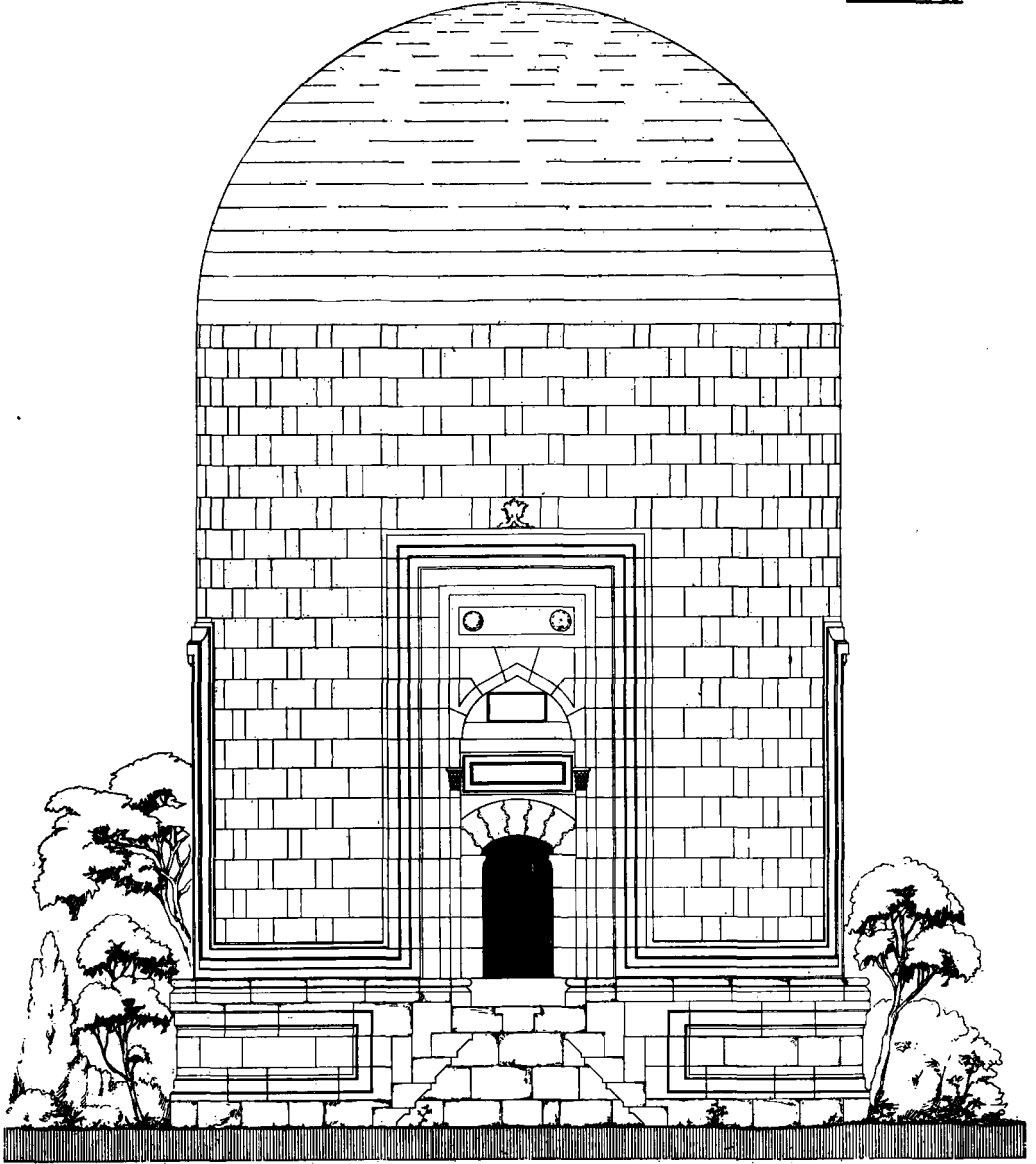
RÖLÖVE : MAHMET AKOK
ÇİZEN : TAYFER ÖZÜT
12/1983/1983 Ankara

Planş. 3

Mahmut Akok

KAYSERİ - SIRÇALI KÜMBET RÖLÖVESİ

ÖLÇEK : 1/20

Plansı No : 4
Plansı Adedi : 4

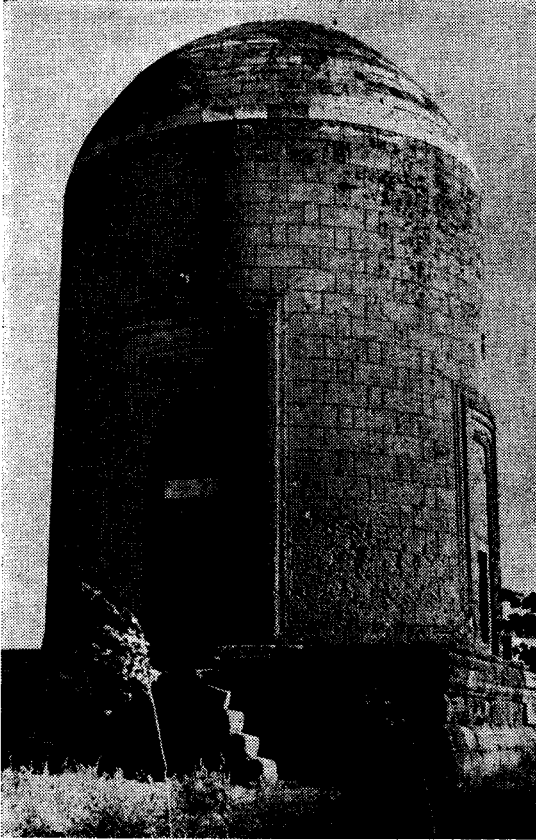
ÖN CEPHE

RÖLÖVE : MAHMET AKOK
ÇİZEN : TANER ÖZÜT

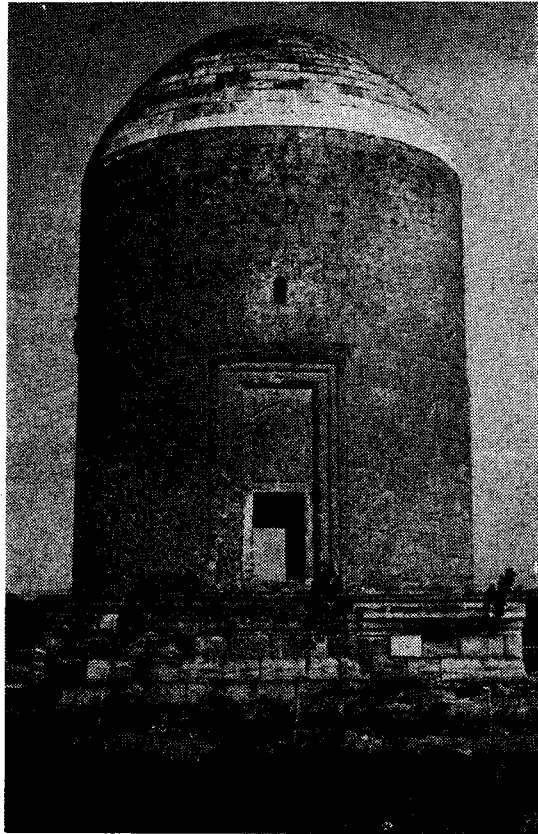
T.C.B. Eski Eserler ve Anıtlar Genel Müd.
Eski Eserlerde Çizimcilik.

29. Ocak 1985 Ankara.

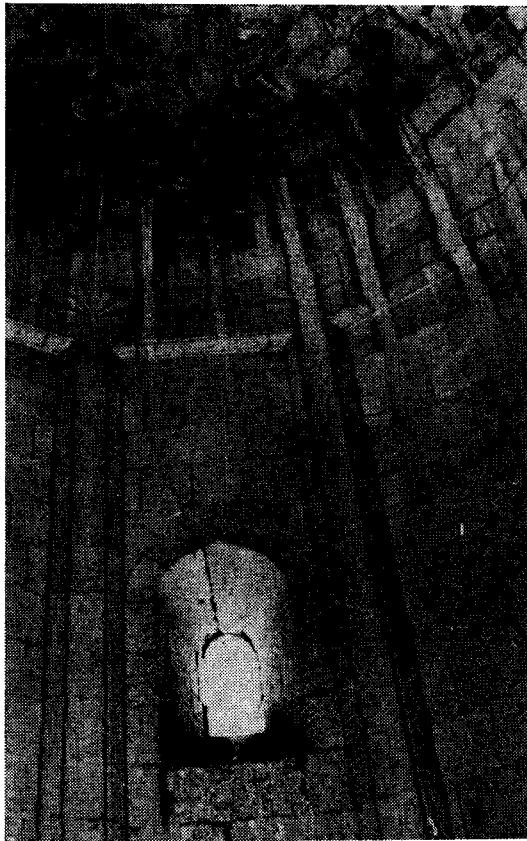
Plansı. 4

Res. 1

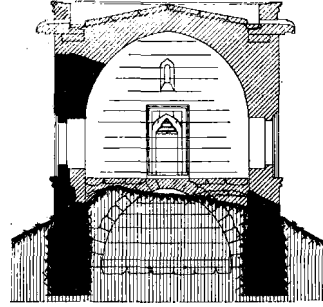

Res. 2

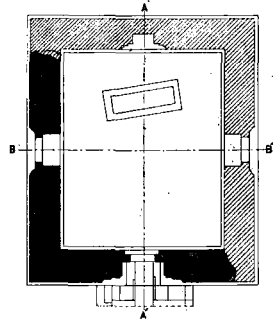

Res. 3

KAYSERİ

B-B KESİTİ

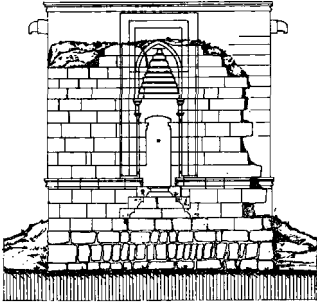
PLÂN

Not:
Kalin duvarlar rüblüve
İnce duvarlar tekerasyona alınır.

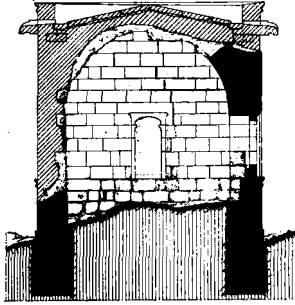
Planş No: 1

EMİR ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

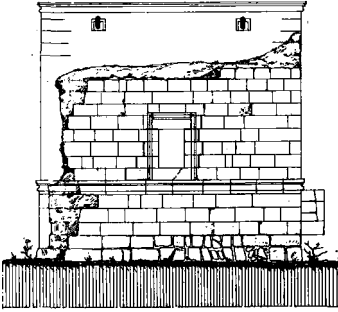
#825/150

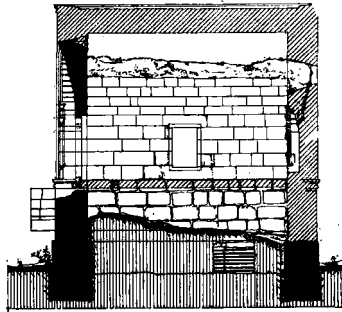
DIRİS CEPHESİ

B-B KESİTİ

BATI YAN CEPHESİ

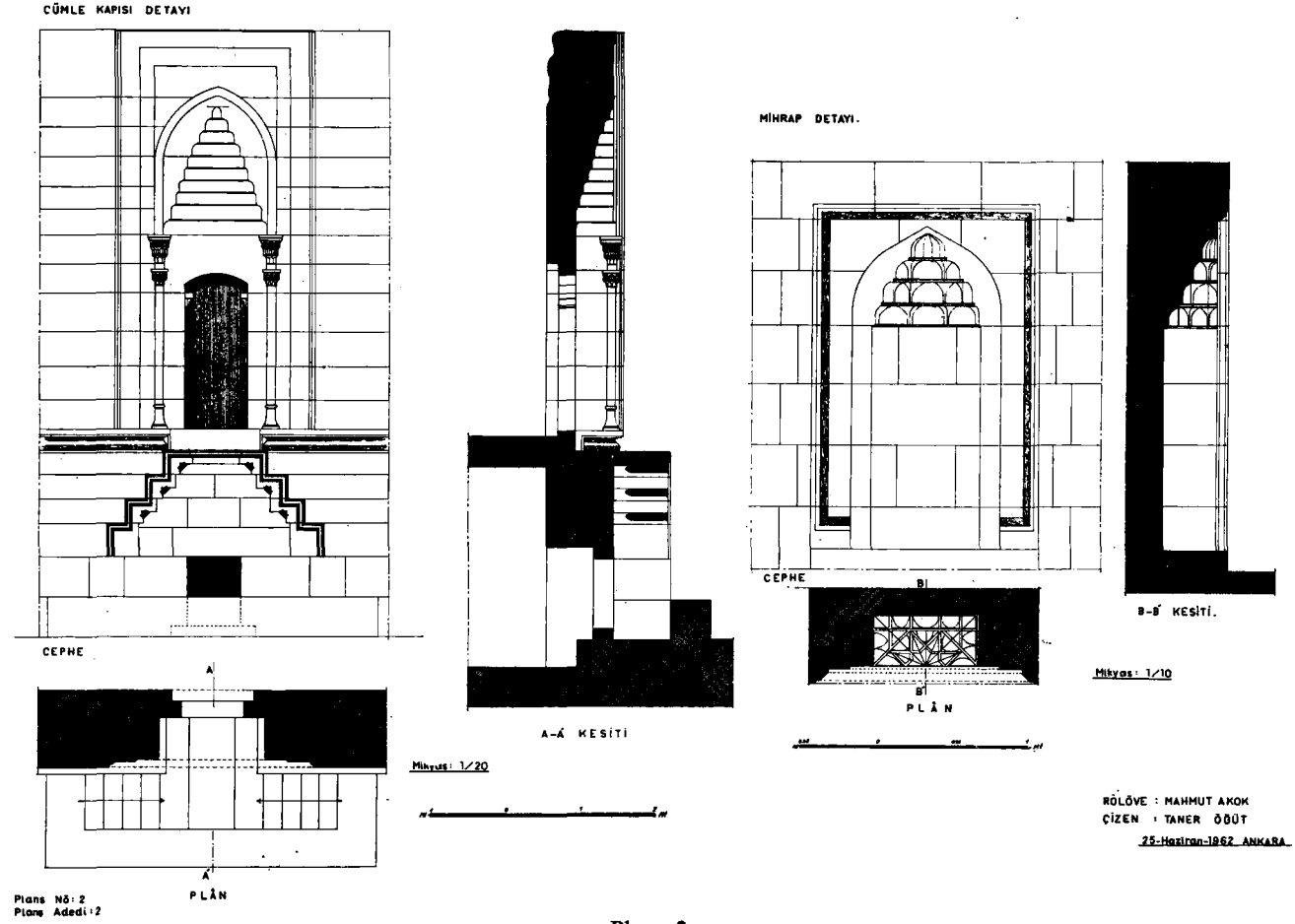

A-A KESİTİ

Planş. 1

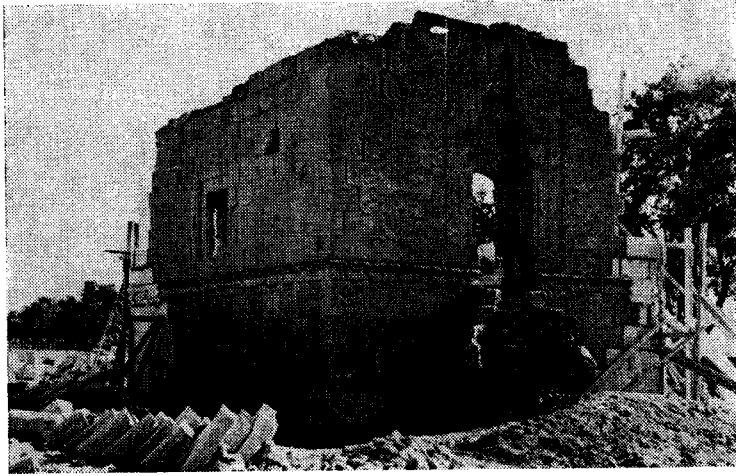
RÖLÖVE : MAHMUT AKOK
31-AĞUSTOS-1960 ANKAR
ÇİZEN TANER ÖZÖT

KAYSERİ EMİR ALİ TÜRBESİ RÖLÖVESİ

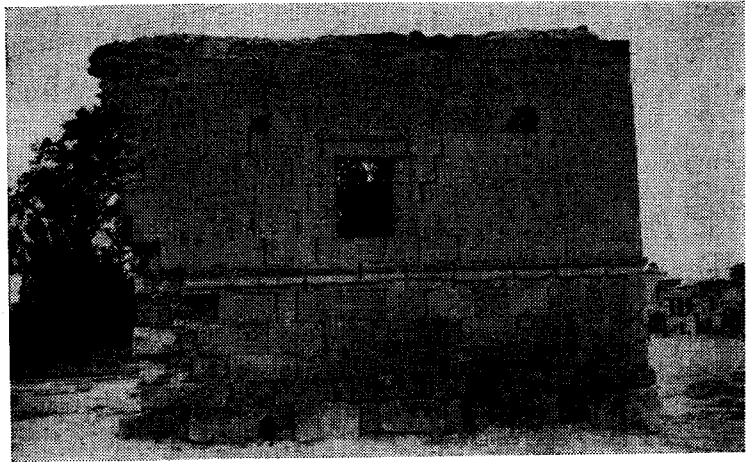

Planş 2.

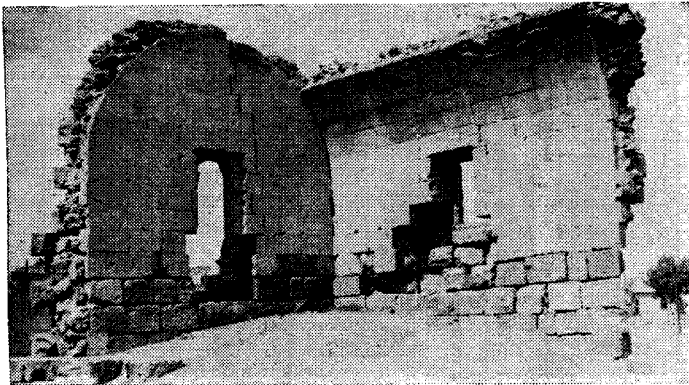
Mahmut Akok

Res. 1

Res. 2

Res. 3

Res. 4

